SIDAAMU DAGOOMU QOQQOWI MOOTIMMA AFFINI GAAZEEXA

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት አፍኒ ጋዜጣ

SIDAAMA NATIONAL REGIONAL STATE AFFINI GAZETA

3[ki] Diro Kiiro 29 Hawaasa, Badheessa 12/2015 M.D	Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Amaalete Mini Allaalshi Hundaanni Fulinoho በሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ	፫ኛ ዓመት ቁጥር ፳፱ ሀዋሳ፣ መጋቢት ፲፪ ቀን ፳፻፲፭ ዓ.ም

Amado

Lallawu Kiiro 29/2015

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Seejjote Mini Lallawa ………… Qoola….

ማውጫ

አዋጅ ቁጥር ፳፱/፳፻፲፭

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት የማረሚያ ቤት አዋጅ…… ገጽ ….

Lallawu Kiiro 29/2015

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Seejjote Mini Lallawa

Itophiyu Federaalete Dimokraasete Rippaabilikenna Qoqqowu Bayriidi Seeranna Bayriidi seera kaima assite fultino seerubba, Itophiyu adhitino kalqete sumuumme hatttono kalqete deerinni adhamooshshe afidhino seejjamaanote amadooshshi deerra ayirrisino garinni yoote minna uytanno gumulo jeefisate dandisiisanno garinni seejjote mine tantana hasiissinohura;

Qoqqowu seejjote mini usuramaanonnita mannihimmate ayirrinyenna qoosso

አዋጅ ቁጥር ፳፱/፳፻፲፭

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት የማረሚያ ቤት አዋጅ

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክና የክልሉ ሕገ-መንግሥትንና ሕገመንግሥትን መሠረት አድርገው የወጡ ሕጎችን፣ ኢትዮጵያ የተቀበለቻቸውን ዓለም አቀፍ ስምምነቶችን እንዲሁም ዓለም አቀፍ ተቀባይነት ያላቸው የእስረኛ አያያዝ ደረጃዎችን ባከበረ ሁኔታ በፍርድ ቤቶች የሚሰጡ ውሳኔዎችን ማስፈፀም በሚያስችል ሁኔታ ማረሚያ ቤቱን ማደራጀት በማስፈለጉ፤

የክልሉ ማረሚያ ቤት የእስረኞችን ሰብአዊ

ayirrisatenni hattono usuramaanonniti hojji ikkito xa'mitanno garinni yoote jeefishshanna seejjate hayyo loosu aana hosiisatenni dagate ledo karsatanno amuraate wora hasiissinohura;

Usuramaano noonsa kakkachimmate akatinni woy noonsa gawajjote reqeccimmanni woy koo-teemmatenni gumulote albaanni fooliishshote mine keeshshitanno usuramaanora assinansara hasiisanno amadooshshe mura hasiissinohura;

Qoqqowu seejjote mini usuramaanotenna baalante dagara taallonyunninna taalcho garinni rakkino owaante uytara dandiitanno seeru hanqafaancho diriirisa hasiissinota ikkitinohura;

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Bayriidi Seera quwa 48 cinaancho quwa 3 fidale (a) garinni aaninoha lallanboonni.

GAFA MITE

XAPHOOMA WORO

1. Harancho Umo

Konne lallawa **"Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Seejjote Mini Lallawa Kiiro 29/2015''** yine woshshinara dandiinanni.

2. Qallate Tiro

Qaalu horo wole tiro uytannota ikka

ክብርና መብት በማክበር እንዲሁም የእስረኞቹ ግላዊ ሁኔታ በሚጠይቀው የፍርድ አፈፃፀምና እርማት ስልቶችን ተግባራዊ በማድረግና ከሕብረተሰቡ ጋር የሚቀላቀሉበትን ሥርዓት መደንገግ በማስፈለጉ፤

እስረኞች ባላቸው የአደገኛነት ባህሪ ወይም ባላቸው የጉዳት ተጋላጭነት ወይም በፆታቸው ከፍርድ በፊት በማረፊያ የሚቆዩ እስረኞች ሊደረግላቸው የሚገባን አያያዝ መደንገግ በማስፈለጉ፤

የክልሉ ማረሚያ ቤት ለእስረኞች እና ለመላው ሕብረተሰብ በእኩልነትና በፍትሐዊነት የተቀላጠፈ አገልግሎት ሊሰጥ የሚችልበትን ሕጋዊ ማዕቀፍ መዘርጋት አስፈላጊ በመሆኑ፤

በሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ሕገ-መንግሥት አንቀጽ ፵፰ ንዑስ አንቀጽ ፫ ፊደል ተራ (ሀ) መሠረት የሚከተለው ታውጇል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ **"የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት የማረሚያ ቤት አዋጅ ቁጥር ፳፱/፳፻፲፭"** ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፦

1. **"ክልል"** ማለት የሲዳማ ብሐራዊ ክልላዊ መንግሥት ነው፡፡

hoogguro konni lallawi giddo: -

1. **“Qoqqowo”** yaa Sidaamu Dagoomu Qoqqowooti.
2. **“Wole qoqqowo”** yaa Sidaamu qoqqowo agurranna Itophiyu Federaalete Dimokiraasete Rippabilike Bayriidi Seera quwa 47 garinni uurranno ayee qoqqowooti.
3. **“Komishiine”** yaa Sidaamu Dagoomu Qoqqowu Mootimma jeefisiisaanno bissa uurrisate biilloonyenna loosu qeecha murate fulino lallawa kiiro 3/2012 woyyeessate fulino lallawa kiiro 18/2014 garinni Xaphoomu Seeru Allaalshira hundaancho ikkite uurritino Qoqqowu Seejjote Mini Komishiineeti.
4. **“Dagoomu Massagaano Komite”** yaa konni lallawi quwa 13 garinni uurritino komiteeti.
5. **“Seejjote Poolise’’** yaa damatte seejjote ogimma qajeelsha uyneennasi qoqqowu seejjote mini komishiine giddo qaxarame woy gaamame loosanno seejjote mini poliseeti.
6. **“Gutu Songo”** yaa federaalete seejjote mini seerubba garinni uurritino gutu songo ikkite federalete, wolootu qoqqowubbanna qoqqowu seejjote mini sooreeyye hanqaffanno songooti.
7. **“Seejjote Mine’’** yaa dagate xawo ikke afamanno seejjamaano gumulloonninsa yoo jeefissannowa, seejjantannowanna keera’mitannowa hattono fooliishshote

2. **“ሌላ ክልል”** ማለት ከሲዳማ ክልል ውጭ ያለ በኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥት አንቀፅ 47 መሠረት የሚቋቋም ማንኛውም ክልል ነው
3. **"ኮሚሽን"** ማለት በሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት አስጻሚ አካላትን ለማቋቋም፣ ሥልጣንና ተግባር ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር ፫/፳፻፲፪ ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር ፲፰/፳፻፲፬ መሠረት ለጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ ተጠሪ ሆኖ የተቋቋመዉ የክልሉ ማረሚያ ቤት ኮሚሽን ነው፡፡
4. **“የማህበረሰብ መሪዎች ኮሚቴ”** ማለት በዚህ አዋጅ አንቀጽ 13 መሠረት የተቋቋመ ኮሚቴ ነው፤
5. **"የማረሚያ ፖሊስ"** ማለት መሠረታዊ የሆነ የማረሚያ ሙያ ሥልጠና ተሰጥቶት በክልሉ ማረሚያ ኮሚሽን ተቀጥሮ ወይም ተመድቦ የሚሠራ የማረሚያ ቤት ፖሊስ ነው፡፡
6. **“የጋራ ጉባኤ”** ማለት በፌዴራል የማረሚያ ቤት ሕጎች የተቋቋመው የጋራ ጉበኤ ሆኖ የፌዴራል፣ የሌሎች ክልሎችና የክልሉ የማረሚያ ቤት ኃላፊዎች የሚካተቱበት ጉባኤ ነው፤
7. **“ማረሚያ ቤት”** ማለት ለሕዝብ በግልጽ የሚታወቅ ታራሚዎች የተወሰነባቸውን ፍርድ የሚፈፅሙበት፣ የሚታረሙበትና የሚታነፁበትን እንድሁም ማረፊያ ቤትን ይጨምራል፤

mine hanqafanno.

8. "**Fooliishshote Mine"** yaa rosantino qaxxaro shiqqeenna dinyete aana noo qaxxaramaano woy fitabeerete jeefishshi yekkeerora uynoonni hajajonni keeshshitannowaati.
9. **"Usuramaancho"** yaa seejjamaancho, qaxxaramaancho woy fitaabeerete usuramaanchooti.
10. **"Seejjamaancho''** yaa yoote mine tungoonnisi gumulo seejjote mini giddo jeefisanni noo manchooti.
11. **"Qaxxaramaancho''** yaa jaddote yoo ha'rinsho giddo fooliishshote mine keeshshanno manchooti.
12. **"Fitaabeerete Usuramaancho''** yaa yoote mini fitaabeerete jeefishshi yekkeerora fooliishshote mine woy seejjote mine keeshshanno gede hajajo uynoonnisi manchooti.
13. **"Wedellicha Usuramaancho"** yaa dirisi tonaa ontu diri aleenni ikkinohonna tonaa settu diri woroonni ikkino usuramaanchooti.
14. **"Suusu Albisaanchimma''** yaa suusu roorrimma hee'ra woy taalo suusi hee'reenna biilloonyu balaxo hee'ra woy taalo suusinna biillooyni hee'reenna loosu qeechinni roore ikka woy taalo suusi, biilloonyinna loosu qeechi hee'reenna qaxaramate yannanni roorate.
15. **"Komishiinerenna Layinki Komishiinere''** yaa aantensa garinni

8. **"ማረፊያ ቤት"** ማለት መደበኛ ክስ ተከፍቶ በቀጠሮ ላይ ያሉ ተከሳሾች ወይም በፍትሐ ብሔር የአፈፃፀም ክርክር በተሰጠ ትዕዛዝ የሚቆዩበት ነው፤
9. **"እስረኛ"** ማለት ታራሚ፣ ተከሳሽ፣ ወይም የፍትሐብሔር ታሳሪ ነው፤
10. **"ታራሚ"** ማለት በፍርድ ቤት የተወሰነበትን ፍርድ በማረሚያ ቤት ውስጥ በመፈፀም ላይ የሚገኝ ሰው ነው፤
11. **"ተከሳሽ"** ማለት በወንጀል ፍርድ ሂደት ማረፊያ ቤት የሚቆይ ሰው ነው፡፡
12. **"የፍትሐብሔር ታሳሪ"** ማለት በፍርድ ቤት በፍትሐብሔር አፈጻጸም ክርክር በማረፊያ ወይም ማረሚያ ቤት እንዲቆይ ትዕዛዝ የተሰጠበት ሰው ነው፡፡
13. **"ወጣት እስረኛ"** ማለት ዕድሜው ከአስራ አምስት ዓመት በላይ የሆነ እና ከአስራ ስምንት ዓመት በታች የሆነ እስረኛ ነው፡፡
14. **"የማዕረግ ቀደምትነት"** ማለት የማዕረግ ብልጫ መኖር ወይም እኩ ማዕረግ ኖሮ የሹመት ቅድሚያ መኖር ወይም እኩ ማዕረግና ሹመት ኖሮ በስራ ኃላፊነት ከፍ ያለ መሆን ወይም እኩ ማዕረግ፣ ሹመትና የሥራ ኃላፊነት ኖሮ በቅጥር ዘመን መብለጥ ነው፡፡
15. **"ኮሚሽነርና ምክትል ኮሚሽነር"** ማለት እንደቅደም ተከተላቸው የኮሚሽኑ

Komishiinete Komishiinerenna Layinki Komishiinereeti.

16. **“Federaalete Bayriidi Seera”** yaa Itophiyu Federaalete Dimokiraasete Rippaabilike Bayriidi Seeraati.
17. **“Federaalete Mootimma”** yaa Federaalete Bayriidi Seerira worroonni federaalete mootimmaati.
18. **“Federaalete Seejjote Mini Komishiine”** yaa federaalete seejjote mini lallawu kiiro 1174/2012 quwa 4 uurrinsoonni Federaalete Seejjote Mini Komishiineeti.
19. **“Mancho’’** yaa kalaqamu mancho woy seerunni mannimmate qoosso uynoonnisi bisooti.
20. **Koo-teemmate Xawishsha**

    Konni lallawi giddo mitte koo-teemmanni xawinsoonnihu wole koo-teemmano hanqafannoho.

3. Jeefishshu Mami-geeshsha

Kuni lallawi komishiinete, komishiinete loossanno seejjote poolise, siviile loosaasinenna usuramaanote aana jeefisamannoha ikkanno.

4. Wodhi-woro

1. Seejjote mini amadooshshi usuramaanonniha mannihimmate ayirrinyenna qoossonsa ayirrisatenni seejjantenna keeraa’mite seera ayirrissanore, danchu akatoomi noonsare, keeranonna gumaamma qansoota ikkite dagate ledo karsantanno gede dandiisiisannoha ikkanno.

ኮሚሽነርና ምክትል ኮሚሽነር ነው፡፡

16. **“ፌዴራል ሕገ መንግስት”** ማለት የኢትዮጵያ ፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግስት ማለት ነው፡፡
17. **“ፌዴራል መንግሥት”** ማለት በፌዴራል ሕገ መንግስት የተመለከተው የፌዴራል መንግሥት ነው፡፡
18. **“ፌዴራል ማረሚያ ቤት ኮሚሽን”** ማለት በፌደራል ማረሚያ ቤት አዋጅ ቁጥር ፩ሺ፩፻፸፬/፪ሺ፲፪ አንቀጽ 4 ላይ የተቋቋመዉ የፌዴራል ማረሚያ ቤት ኮሚሽን ማለት ነው፡፡
19. **"ሰው"** ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፡፡
20. **የጾታ አገላለጽ**

    በዚህ አዋጅ ውስጥ በአንድ ጾታ የተገለጸው ሌላኛውንም ጾታ ያካትታል፡፡

3. የተፈጻሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በኮሚሽኑ፣ በኮሚሽኑ በሚሠሩ የማረሚያ ፖሊስ፣ በሲቪል ሠራተኞችና እስረኞች ላይ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

4. መርህ

1. የማረሚያ ቤት አያያዝ የእስረኞችን ሰብአዊ ክብር እና መብታቸውን በማክበር ታርመው እና ታንጸው ሕግ አክባሪ፣ መልካም ሥነ-ምግባር ያላቸው፣ ሠላማዊና አምራች ዜጎች ሆነው ወደ ኅብረተሰቡ እንዲቀላቀሉ የሚያስችል

2. Komishiinete ogimmatenna loosu wolapho heedhannose.
3. Komishiine seeraho, qoqqowu mootimmaranna dagate noose xa’mamooshshe buuxatenni loosose xawaadu garinni loossanno.
4. Komishiinete mallaadatenni coichunna baalunku usuramaano qoosso taalo ayirrisanno loosu amuraati hee’rannose.
5. Seera ayirrisannoha, akatoommetenninna ogimmate dandoonni guutinoha, muishshunni coicha ikke daga owaatanno seejjote mini amuraate diriirsitanno.

GAFA LAME

SEEJJOTE MINI KOMISHIINE

5. Komishiinete Hexxo

Komishiinete hexxo yoote mini hajajonna qoricha jeefisiisatenni, usuramaano haa’ratenni, qoossonsa ayirrisatenni, mannihimmate ayirrinyensa agaratenninna damatte hasattonsa wonshatenni, usuramaanote saykoloojete, qalametenna ogimmate qajeelsha aatenni laooshshunna akatoommete soorro abbitannonna seera ayirrissannore, keeraanonna gumaamma mannoota ikkitanno gede dandiisiisate.

ይሆናል፡፡

2. ኮሚሽኑ የሙያ እና የአሰራር ነጻነት ይኖረዋል፡፡
3. ኮሚሽኑ ለሕግ፤ ለክልሉ መንግሥት እና ለሕዝብ ያለበትን ተጠያቂነት በማረጋገጥ ሥራውን በግልፀኝነት ያከናውናል፡፡
4. ኮሚሽኑ ከአድሎ የፀዳና የሁሉንም እስረኛ መብት በእኩል የሚያከብር አሰራር ይኖረዋል፡፡
5. ሕግ አክባሪ፣ በሥነ-ምግባር እና በሙያ ብቃት የታነፀ፣ ከሙስና የፀዳ እና የሕዝብ አገልጋይ የማረሚያ ቤት ሥርዓት ይዘረጋል፡፡

ክፍል ሁለት
የማረሚያ ቤት ኮሚሽን

5. የኮሚሽኑ ዓላማ

የኮሚሽኑ ዓላማ የፍርድ ቤት ትዕዛዝና የቅጣት ውሳኔ በማስፈፀም፣ እስረኞችን በመቀበል፣ መብታቸውን በማክበር፣ ሰብአዊ ክብራቸውን በመጠበቅና መሠረታዊ ፍላጎታቸውን በማሟላት፣ ለእስረኞች የሥነ-ልቦና፣ የቀለምና የሙያ ሥልጠና በመስጠት የአስተሳሰብና የሥነ–ምግባር ለውጥ እንዲያመጡና ሕግ አክባሪ፣ ሠላማዊና አምራች ሰዎች እንዲሆኑ ማስቻል ነው፡፡

6. Qara Loosu Mine

Komishiinennihu Qaru Loosu Mini Hawaasi Quchuma ikke hasiishshisi garinni qoqqowu giddo ayee baycho sinu loosu mine uurrissara dandiitanno.

7. Komishiinete Biilloonyenna Loosu Qeecha

Komishiinete aantete worroonni biilloonyinna loosu qeechi hee'rannose:-

1. Itophiyu Federaalete Dimokiraasete Rippaabilikenna Qoqqowu Bayriidi Seerira hattono ogimmasira ammanaminoha, egennonna dandoo noosi seejjote polisenna dagoomu sayinse ogeessa kalaqate mootimmate qajeelshu uurrinshubba horoonsi'ratenni qajeelsha uytanno;
2. Seejjote poolise rosunna qajeelshu kayyo afidhanno gara injeessitanno;
3. Seejjote poolisera suusu lopho, deerru lopho loosu aana hosiisanno;
4. Biilloonyu baatooshshenna addi addi horaamishsha xiinxallite shiqishshanno, fajjiniro loosu aana hosiissanno; tittirsha wodhotenni gumullanni.
5. Seejjote poolisera gutunni gallanni kampuwa loossanno;
6. Yoote mini gumulonni woy hajajonni sonkannise usuramaano hadhanno, agartanno, gashshitanno, dukkisannno, seejjitanno, yoote minira

6. ዋና መሥሪያ ቤት

የኮሚሽኑ ዋና መሥሪያ ቤት ሀዋሳ ከተማ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በማናቸውም የክልሉ ቦታ ቅርንጫፍ ሊያቋቁም ይችላል፡፡

7. የኮሚሽኑ ስልጣንና ተግባር

ኮሚሽኑ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡፡

1. ለኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ እና ለክልሉ ሕገ-መንግሥት እንዲሁም ለሙያው ታማኝ የሆነ፤ ዕውቀትና ክህሎት ያለው የማረሚያ ፖሊስ እና የማህበራዊ ሳይንስ ባለሙያ ለማፍራት የመንግሥት ስልጠና ተቋማትን በመጠቀም ስልጠና ይሰጣል፤
2. የማረሚያ ፖሊስ አባላት የትምህርትና ሥልጠና ዕድል እንዲያገኙ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፤
3. ለማረሚያ ፖሊስ የማዕረግ ሹመት፣ የዕርከን ጭማሪ ተግባራዊ ያደርጋል፤
4. የኃላፊነት ክፍያና ልዩ ልዩ ጥቅማ ጥቅሞችን አጥንቶ ያቀርባል፤ ሲፈቀድም ተግባራዊ ያደርጋል፤ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፤
5. ለማረሚያ ፖሊስ የጋራ መኖሪያ ካምፖችን ይሠራል፤
6. በፍርድ ቤት ውሳኔ ወይም ትዕዛዝ መሠረት የሚላኩለትን እስረኞች ይቀበላል፤ ይጠብቃል፤ ያስተዳድራል፤ ያጅባል፤ ፍርድ ቤት ያቀርባል፤ ያርማል፤ ሌሎች በሕግ ሥልጣን ባለው ፍርድ ቤት የሚሰጡ ትዕዛዞችን

shiqishshanno, woloota seerunni biilloonyu noosi yoo mininni uynanni hajajo jeefissanno;

7. Usuramaano xagishsha, sagale, gallanniwanna uddi’nannire afidhanno gede assitanno;
8. Usuramaanote dhukka kajjishatenna gumaamma assate kaa’lanno rosonna qajeelsha uytanno;
9. Seejjamaano injiitino basera seejja dandisiissanno haaro seejjote minna mereershuwa ayee qoqqowu kifilera ijaarsite gashshitanno;
10. Seejjamaano seejjatenna laalchimmansa lossate dandisiisanno daninni tantantanno; loossanno;
11. Sejjamaano seejjote mine keeshshitanno yannnara afidhanno rosinninna qajeelshinni ikkado safote egennonna dandoo bowirsidhe loosu balchoomanna gumaamma qansoota ikkite fultanno gede dandiisiissanno shimmaadda industirubba uurrissanno;
12. Seejjamaano seeru garinni amekkirotenni woy gatona yaatenni tirate dandiisiissanno balaxi-safaraano wonshite leelturo fultanno wodho, biddissinna diriirsinoonni amuraati garinni amekkirotenni woy gatona yaatenni tidhantanno gede badatenni la’annosi bisira shiqishshanno; gumulo afidhuro loosu aana hosiissanno;
13. Seejjote mini owaantera hasiissanno

ይፈፅማል፤

7. ለእስረኞች ምግብ፣ መጠለያ፣ አልባሳትና ነፃ ሕክምና እንዲያገኙ ያደርጋል፤
8. ለእስረኞች ግንባታና ምርታማነት የሚያግዙ ትምህርትና ሥልጠና ይሰጣል፤
9. ታራሚዎችን በተመቻቸ ቦታ ማረምና ማነፅ የሚያስችሉ አዳዲስ የማረሚያ ቤት ማዕከላትን በየትኛውም የክልሉ ክፍል ገንብቶ ያስተዳድራል፤
10. ታራሚዎችን ለማረም፣ ለማነፅ እና ምርታማነታቸውን ለማሳደግ በሚያስችል መልኩ ያደራጃል፤ ይሠራል፤
11. ታራሚዎች በማረሚያ ቤት ቆይታቸው በሚያገኙት ትምህርትና ሥልጠና በቂ የንድፈ ሐሳብ እውቀትና ክህሎት አዳብረው የሥራ ባህልና አምራች ዜጋ ሆነው እንዲወጡ የሚያስችሉ አነስተኛ ኢንዱስትሪዎችን ያቋቁማል፤
12. ታራሚዎች በሕጉ መሠረት በአመክሮ ወይም በይቅርታ ለመፍታት የሚያበቁ ቅድመ ሁኔታዎችን አሟልተው ሲገኙ በሚወጣው ደንብ፣ መመሪያና በተዘረጋው የአሰራር ሥርዓት መሠረት በአመክሮ ወይም በይቅርታ እንዲፈቱ ለይቶ ለሚመለከተው አካል ያቀርባል፤ ውሳኔ ሲያገኝም ተግባራዊ ያደርጋል፤
13. ለማረሚያ ቤት አገልግሎት አስፈላጊ የሆኑ ትጥቅ፣ ተሽከርካሪ፣ የሬዲዮ መገናኛ፣ የፍተሻና የአድማ ብተና መሣሪያዎች፣ ሲሲ ቲቪ ካሜራና ሌሎች

qodho, kaameela, raadoonete xaadisaancho, fattashotenna gano diigate uduunne, siisii tiivi kaameeranna woloota tekinoloojete gumma wo’mitanno gede assitanno;

14. Qoqqowu seejjote minna owaante woyyeessate kaa’litanno xiinxallo assitanno;
15. Qoqqowu usuramaanote tajenna istaatistikisubba gamba assitanno, tantatanno, fatiltanno;
16. Garimma noonsa seerubba garinni seejjote mininni afantanno latishshunna woloota giddooydi eo, usuramaanote dagoomitte owaante woyyessatenna dhuka dhabbachishate loosira hossanno gede assitanno;
17. Tiranspoortete biiro qoqqowu seejjote mini komishiinera lekkishsu fajjo uyturo seejjamanootenna qoqqowu seejjote mini poolisera kaameela oofate dandiisiisanno qajeelsha aatenni tiranspoortete biironni oofate dandoo buuxo fonqolante adhitanno assitanno; tittirsha wodhotenni gumullanni;
18. Biilloonyenna loosu qeechase la’anno hajubbara garimma noonsa qoqowu, federaletenna wolootu qoqqowubba mootimmaamenna mootimmaame ikkitinokki uurrinshubba ledo xaadooshshe assitanno;
19. Qoqqowunna federaalete seejjote mini gutu songo gutunni uurrissanno; miila

የቴክኖሎጂ ውጤቶች እንዲሟሉ ያደርጋል፤

14. በክልሉ የማረሚያ ቤቶችን አገልግሎት ለማሻሻል የሚረዱ ጥናትና ምርምሮችን ያደርጋል፤
15. በክልሉ የእስረኞች መረጃዎችን እና ስታትስቲክሶችን ያሰባስባል፣ ያጠናቅራል፣ ይተነትናል፤
16. አግባብነት ባለው ሕግ መሠረት ከማረሚያ ቤት የሚገኙ የልማትና ሌሎች የውስጥ ገቢዎችን፤ ለእስረኞች ማኅበራዊ አገልግሎት ማሻሻያ እና ለአቅም ግንባታ ሥራዎች እንዲውል ያደርጋል፤
17. የትራንስፖርት ቢሮ ለክልሉ ማረሚያ ቤት ኮሚሽን የውክልና ፈቃድ ሲሰጠው ለታራሚዎችና ለክልሉ ማረሚያ ቤት ፖሊስ ተሽከርካሪ መንዳት የሚያስችል ሥልጠና በመስጠት ከትራንስፖርት ቢሮ የአሽከሪካሪነት የብቃት ማረጋገጫ ተፈትነው እንዲወስዱ ያደርጋል፤ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፤
18. ሥልጣንና ተግባሩን በሚመለከቱ ጉዳዮች አግባብ ካላቸው የክልሉ፣ የፌዴራልና የሌሎች ክልሎች መንግሥታዊና መንግሥታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች ጋር ግንኙነት ያደርጋል፤
19. የክልልና የፌደራል ማረሚያ ቤት የጋራ ጉባዔን በጋራ ያቋቁማል፣ አባል ሆኖ ይሳተፋል፣
20. ከፌዴራል ማረሚያ ቤት የአቅም ግንባታ፣ የሙያ እገዛ እና የምክር ድጋፍ

ikkite beeqqitanno;

20. Federaalete seejjote mininni dhuka kaajjishate, ogimmate kaa'lonna amaalete irko xa'midhanno; afidhuro jeefisiissanno.
21. Yoote mine uynanni hajajo garinni seejjamaano seejjate ka'litanno doorshu seejjote doogo loosu aana hosiisanno;
22. Seejjo gudde woy wolu korkaatinni usurunni fultanno seejjamaano wolootu la'annonsa bissa ledo halamatenni usurunni fultanno woyte worroonninsa akatoomu massagooshshi garinni jeefisansa ha'runsitanno;
23. Sheemaate e'anno; jajju anna ikkitanno; qaxxadhitanno; qaxxarantanno;
24. Sokkase kaima assi'ratenni seera ayirrisiissanno;
25. Hexxose jeefisate kaa'litannota woloota loossa loossanno.

8. Komishiinete Tantano

Komishiinete:-

1. Qqqowu mootimmanni mootoonsinanni Komishiinerichinna Layinki Komishiinerooti;
2. Seejjote poolisenna siviile loosaasine hedhannose.

9. Komishiinerichu Biilloonyenna Loosu Qeecha

Komishiinerichaho aantete worroonni biilloonyinna loosu qeechi hee'rannosi: -

1. Komishiinete qara loosu jeefisiisaancho ikkatenni

ይጠይቃል፣ ሲያገኝም ያስፈፅማል።

21. በፍርድ ቤት በሚሰጥ ትእዛዝ መሰረት ታራሚዎችን ለማረም የሚረዱ አማራጭ የእርምት መንገዶችን ተግባራዊ ያደርጋል።
22. እርምት ጨርሰዉ ወይም በሌሎች ምክንያት ከእስር የወጡ ታራሚዎችን ከሌሎች ከሚመለከታቸዉ አካላት ጋር በመተባበር ከእስር ሲወጡ በተቀመጠላቸዉ የጠባይ አመራር መሰረት ስለመፈጸማቸዉ ክትትል ያደርጋል።
23. ውል ይዋዋላል፤ የንብረት ባለቤት ይሆናል፤ በራሱ ሥም ይከሳል፤ ይከሰሳል፤
24. ተልኮውን መሠረት በማድረግ ሕግ ያስከብራል፤
25. ዓላማውን ለማስፈፀም የሚረዱ ሌሎች ተግባራትን ያከናውናል።

8. የኮሚሽኑ አቋም

ኮሚሽኑ፡-

1. በክልሉ መንግሥት የሚሾሙ አንድ ኮሚሽነር እና ምክትል ኮሚሽነሮች፣
2. የማረሚያ ፖሊስ እና ሲቪል ሠራተኞች ይኖሩታል።

9. የኮሚሽነሩ ሥልጣንና ተግባር

ኮሚሽነሩ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የኮሚሽኑ ዋና ሥራ አስፈፃሚ በመሆን የኮሚሽኑን ሥራዎች

komishiinete loossa massaganno; gashshanno.

2. Konni quwi cinaanchu quwi (1) xaphoomu woro noo gedeenni heedheenna komishiinerichu:-
   a. Konni lallawi quwa 8 worroonni komishiinete biilloonyenna loosu qeecha loosu aana hosiisano;
   b. Komishiinerootu, layinki komishiinerootinna kaa’laano komishiinerootira suusu lopho kaajjishate Qoqqowu Xaphoomu Seeru Allaalshira shiqishanno; hakkuy gobbaanni noo suusu lopho aanno; fultanno wodhonna biddissi garinni loosoho gaamanno; geegiissanno;
   c. Dagate, usuramaanote, komishiinete miillanna loosaasinewiinni shiqqanno ku’laatonna qummeessa haa’ranno; buuxantanno gede assanno; gumulanno;
   d. Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mini fushshanno wodho garinni seejjote poolise qaxaranno; gashshanno; geegissanno.
   e. Qoqqowu mootimmate loosaasine seerubba garinni irko assitanno siviile loosaasine qaxaranno; gashshanno; geegiissanno.
   f. Diru mixo, loosu pirogiraamenna rippoorte qixxeessatenni

ይመራል፤ ያስተዳድራል፤

2. የዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (1) አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ኮሚሽነሩ:-
   ሀ. በዚህ አዋጅ በአንቀፅ 8 የተመለከቱትን የኮሚሽኑን ሥልጣንና ተግባራት ሥራ ላይ ያውላል፤
   ለ. የኮሚሽነሮች፣ የምክትል ኮሚሽነሮችንና የረዳት ኮሚሽነሮችን የማዕረግ ሹመት እንዲፀድቅ ለክልሉ ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ ያቀርባል፤ ከዚህ ውጭ ያሉ የማዕረግ ሹመት ይሰጣል፤ በሚወጣ ደንብ እና መመሪያ መሰረት የሥራ ምደባ ያከናውናል፤ ያሰናብታል፤
   ሐ. ከሕዝብ፣ ከእስረኞች፣ ከኮሚሽኑ አባላትና ሠራተኞች የሚቀርቡለትን ቅሬታዎችና አቤቱታዎች ይቀበላል፤ እንዲጣራ ያደርጋል ፤ ይወስናል፤
   መ. የክልሉ መስተዳድር ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ መሠረት የማረሚያ ፖሊስ አባላትን ይቀጥራል፤ ያስተዳድራል፤ ያሰናብታል፤
   ሠ. በክልሉ የመንግሥት ሠራተኞች ሕጎች መሠረት ድጋፍ ሰጪ

Qoqqowu Xaphoomu Seeru Allaalshira shiqishanno.

g. Komishiinete hasiissanno diru baajeettete mixo qixxeessanno; fajjiniro loosu pirogiraame garinni womaashshu fulo fajjanno;

h. Giddooydi odiite loossa loosantanno gede assanno; shallagote rippoorte qixxeesse Qoqqowu Xaphoomu Seeru Allaalshira shiqishanno.

i. Sayikki bisi ledo assitanno xaadooshshira komishiine lekkisanno.

3. Loosu gumaamimmara hasiisanno bikkinni biilloonyisinna loosu qeechisinni gama komishiinete giddo afantanno wolootu sooreeyyera lekkishshunni aa dandaanno.

10. Layinki Komishiinerichi Biilloonyenna Loosu Qeecha

Layinki komishiinerichi hundaanchimma komishiinerichaho ikkiteenna aantete worroonni biilloonyinna loosu qeechi hee'rannosi:-

1. Handaarunni uynannita rosantino loossa loosanno;
2. Komishiinete looso mixi'ratenni, tantanatenni, massagatenninna qineessatenni Komishiinericha kaa'lanno;
3. Komishiinerichu hee'rannokki

የሲቪል ሠራተኞችን ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣ ያሰናብታል፤

ረ. ዓመታዊ ዕቅድ፣ የሥራ ኘሮግራምና ሪፖርትን በማዘጋጀት ለክልሉ ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ ያቀርባል፤

ሰ. ለኮሚሽኑ የሚያስፈልገውን ዓመታዊ በጀት ያዘጋጃል፤ ሲፈቀድ በሥራ ፕሮግራሙ መሠረት ገንዘብ ወጪ ይፈቅዳል፤

ሸ. የውስጥ ኦዲት ሥራዎች እንዲሰሩ ያደርጋል፤ የሒሳብ ሪፖርት በማዘጋጀት ለክልሉ ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ ያቀርባል፤

ቀ. ከሦስተኛ ወገን ጋር በሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ኮሚሽኑን ይወክላል፡፡

3. ለሥራው ውጤታማነት አስፈላጊ በሆነ መጠን ከሥልጣንና ተግባሩ በከፊል በኮሚሽኑ ውስጥ ለሚገኙ ሌሎች የሥራ ኃላፊዎች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

10. የምክትል ኮሚሽነር ሥልጣንና ተግባር

ምክትል ኮሚሽነር ተጠሪነቱ ለኮሚሽነር ሆኖ የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. በዘርፍ የሚሰጠውን መደበኛ ሥራዎችን ያከናውናል፤
2. የኮሚሽኑን ሥራ በማቀድ፣ በማደራጀት፣ በመምራትና በማስተባበር ኮሚሽነሩን ይረዳል፤

yannara woy looso loosate dandaannokki yannara addi garinni lekkisama hoogiro suusu albisaanchimma noosi layinki komishiinere komishiinericha lekkise loosanno;

4. Komishiinerichunni bande uynannisita woloota loossa loosanno.

11. Baajeette

Komishiine qoqqowu mootimmanni gaammanni baajeettenni ledotenni giddooydinni afidhanno eo Qoqqowu Faynaansete Biirora egensiisatenni horoonsi'ra dandiitanno.

12. Shallagote Tajenna Qorqorsha

Komishiine: -

1. Wo'manna halaalaancho shallagote taje amaddanno;
2. Shallagote tajenna womaashsha amaddino sanade qara odiiterenni woy qara odiitere lekkisino odiiterenni diru dirunkunni qorqorantanno.

GAFA SASE

DAGOOMU MASSAGAANO KOMITE

13. Komite Uurrisa

1. Usuramaanote amadooshshe harunsitannonna qorqortanno danchu loosi fajjamaano dagoomu massagaano komite (konni

3. ኮሚሽነሩ በማይኖርበት ጊዜ ወይም ሥራውን ማከናውን በማይችልበት ጊዜ በተለየ ሁኔታ ካልወከለ በስተቀር በማዕረግ ሹመት ቀደምትነት ያለው ምክትል ኮሚሽነር ኮሚሽነሩን ተክቶ ይሠራል፤
4. በኮሚሽነሩ ተለይተው የሚሰጡ ሌሎች ተግባሮችን ያከናውናል፡፡

11. በጀት

ኮሚሽኑ በክልሉ መንግሥት ከሚመደብለት በጀት በተጨማሪ ከውስጥ የሚያገኘውን ገቢ ለክልሉ ፋይናንስ ቢሮ እያሳወቀ ሊጠቀም ይችላል፡፡

12. የሒሣብ መዛግብትና ምርመራ

ኮሚሽኑ፡-

1. የተሟላና ትክክለኛ የሆነ የሒሳብ መዛግብት ይይዛል፤
2. የሒሳብ መዛግብትና ገንዘብ ነክ ሠነዶች በዋና ኦዲተር ወይም ዋናው ኦዲተር በሚወክለው ኦዲተር በየዓመቱ ይመረመራል፡፡

ክፍል ሦስት

የማህበረሰብ መሪዎች ኮሚቴ

13. የኮሚቴው መቋቋም

1. የእስረኞችን አያያዝ የሚከታተልና የሚቆጣጠር የበጎ ፈቃደኞች የማህበረሰብ መሪዎች ኮሚቴ (ከዚህ በኋላ ኮሚቴ እየተባለ የሚጠራ) በዚህ አዋጅ

gedensaannni komite yine woshshinanniti) konni lallawinni uurritino

2. Komitete miilla dagoomunni afantinorenna adhamooshshu noonsa dagoomu massagaano baxxinohunni amma'note massagaano; budu amanyooti massagaano; gobbate geerra; mannihimmate qoossora sharrantannori; egennantino hojji mannootinna labbinore amadannoha ikke koo-teemmate karso kaima assi'rinoha ikkanno.
3. Kiironsa qoqqowu mootimmanni gumullannita ikkitanna komitete miilla gambisaanchinna layinki gambisaanchi Qoqqowu Qaru Xaphoomu Seeru Allaalaanchi shiqisheenna mootimmatenni somantanno.
4. Komitete miilla loosu yanna onte diro ikkitanno. Ikkollana layinkimeeshsho ledotenni ontu dirira somantara dandiitanno.
5. Komitete hundaanchimma Qoqqowu Qaru Xaphoomu Seeru Allaalaanchira ikkitanno.

14. Komitete Biilloonyenna Loosu Qeecha

Komite: -

1. Komishiine usuramaanote assitanno amadooshshi Itophiyu Federaalete Dimokiraasete Rippubilike Bayriidi Seeranna Qoqqowu Bayriidi Seera, Itophiyu sumuu yiinota kalqete mannihimmate qoosso sheemaatubba, konne lallawanna woloota seerubba ayirrisinoha ikkasi buuxxanno.
2. Usuramaanote amadooshshe woyyeessate gutamaano bissa ledo halamatenni loossanno.
3. Usuramaanote amadooshshi konni

ተቋቁሟል፡፡

2. የኮሚቴ አባላት በህብረተሰቡ የታወቁና ተቀባይነት ያላቸዉ የማህበረሰብ መሪዎች በተለይ የሃይማኖት መሪዎች፣ የባህላዊ ስርዓት መሪዎች፣ የሀገር ሽማግሌዎች፣ የሰብዓዊ መብት ተሟጋቾች፣ ታዋቂ ግለሰቦች እና የመሳሰሉት ሆነው ፆታዊ ስብጥርን መሠረት ያደረገ ይሆናል፤
3. ቁጥራቸው በክልሉ መንግሥት የሚወሰን የኮሚቴ አባላት፣ ሰብሳቢ እና ምክትል ሰብሳቢ በክልሉ ዋና ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ አቅራቢነት በመንግሥት ይሰየማሉ፡፡
4. የኮሚቴ አባላት የስራ ዘመን አምስት አመት ይሆናል፡፡ ሆኖም ድጋሚ ለተጨማሪ አምስት አመት ሊሰየሙ ይችላሉ፡፡
5. የኮሚቴው ተጠሪነት ለክልሉ ዋና ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ ይሆናል፡፡

14. የኮሚቴው ስልጣንና ተግባር

ኮሚቴው ፡-

1. ኮሚሽኑ ለእስረኞች የሚያደርገው አያያዝ የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ እና የክልሉ ሕገ መንግሥትን፣ ኢትዮጵያ የተቀበለቻቸውን ዓለም አቀፍ የሰብዓዊ መብት ስምምነቶችን፣ ይህን አዋጅ እና ሌሎች ህጎችን ያከበረ መሆኑን ያረጋግጣል፡፡
2. የእስረኞች አያያዝን ለማሻሻል ከባለድርሻ አካላት ጋር በትብብር

quwi cinaanchu quwi (1) worronnire ayirrisinokkiha ikkiro taashshote qaafo adhinanni gede Qoqqowu Xaphoomu Seeru Allaalshira rippoorte assitanno.

15. Komitete Borro Mine

Komitete Qoqqowu Xaphoomu Seeru Allaalshi tantanannohu umise borro mini hee'rannose.

16. Komitete Gambooshshenna Gumulo

1. Komite ajay ajeenna sasu aganinni mitte higge gambooshshe assitanno. Ikkeennano hasiishshisi garinni gambisaanchu woshshatonni ayee yannara gamba yitara dandiitanno.
2. Komitete miilla mereerinni bocu aleenni ikkitannori leelturo gambooshshu guutaho.
3. Komite gumulo gambooshsheho leellitino miilla huurote roorrenni sayissanno. Ikkeennano huuro lamenkawa taalte beehanturo gambisaanchu huuro uyno gaamoti komitete gumulo ikkitanno. Ayee gumulote badooshshi songaalete borreessamanno.
4. Konne quwa cinaancho (1) kayse (3) geeshsha worroonniri agaramino gedeenni hee'reenna komite umise gambooshshu amuraate fushshitara dandiitanno.

ይሰራል፡፡

3. የእስረኞች አያያዝ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከተውን ያላከበረ በሆነ ጊዜ የእርምት እርምጃ እንዲወሰድ ለክልሉ ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ ሪፖርት ያደርጋል፡፡

15. የኮሚቴው ጽሕፈት ቤት

ኮሚቴው በክልሉ ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ የሚደራጅ የራሱ ጽህፈት ቤት ይኖረዋል፡፡

16. የኮሚቴው ስብሰባና ውሳኔ

1. ኮሚቴው ቢያንስ በሶስት ወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፡፡ ሆኖም አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በሰብሳቢው ጥሪ በማንኛውም ጊዜ ሊሰበሰብ ይችላል፡፡
2. ከኮሚቴው አባላት ከግማሽ በላይ ሲገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሟላል፡፡
3. ኮሚቴው ውሳኔዎቹን በተገኙ አባላት በአብላጫ ድምጽ ይወስናል፡፡ ሆኖም ድምጽ እኩል ከተከፈለ የሰብሳቢው ድምጽ ያለበት ወገን የኮሚቴዉ ውሣኔ ይሆናል፡፡ ማንኛውም የውሣኔ ልዩነት ይመዘግባል፡፡
4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ (1) እስከ (3) የተገለጹት ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ኮሚቴው የራሱን የስብሰባ ሥነ-ሥርዓት ሊያወጣ ይችላል፡፡

GAFA SHOOLE

SEEJJOTE POOLISE GASHSHOOTE

17. Seejjote Poolise Qoosso

Seejjote poolise: -

1. Damoozu '*iskeele'* garinni damooza afi'ranno.
2. Seejjote poolise galtinote wodho garinni sagale, addi addi baatooshshe, wodhote uduunnenna xagishshu owaante afi'ranno;
3. Loososi garunni fulanni hee'reenna iillannosi xa'mamooshshira komishiinete fulonni ayyaayyamaanchimmate owaante afi'ranno; tittirsha wodhotenni gumullanni.
4. Biilloonyu taqqa agare ku'laato shiqisha'rate qoosso noosi.

18. Seejjote Poolise Wommete Qoosso

Mootimmate loosaasine wommete seeri garinni pooliste miillara worroonni wommete qoosso seejjote poolisera jeefisantannoha ikkanno.

19. Seejjote Poolise Gadacho

Seejjote poolise: -

1. Itophiyu Federaalete Dimokraasete Rippaabilikenna Qoqqowu Bayriidi seerira, Itophiyu sumuu yiino kaalqete sheemaatubbara xawinsoonni damatte qoossonna wolapho wo'munni wo'ma

ክፍል አራት

የማረሚያ ፖሊስ አስተዳደር

17. የማረሚያ ፖሊስ መብት

የማረሚያ ፖሊስ፡-

1. በደመወዝ ስኬል መሠረት ደመወዝ ያገኛል፤
2. በማረሚያ ፖሊስ የመተዳደሪያ ደንብ መሠረት ቀለብ፣ ልዩ ልዩ አበሎች፣ የደንብ ልብስና የሕክምና አገልግሎት ያገኛል፤
3. ሥራውን በተገቢው መንገድ በመወጣት ላይ እያለ ለሚደርስበት ተጠያቂነት በኮሚሽኑ ወጪ የጥብቅና አገልግሎት ያገኛል፤ ዝርዝር አፈጻጸሙ በደንብ ይወሰናል፤
4. የሥልጣን ተዋረድን ጠብቆ አቤቱታ የማቅረብ መብት አለዉ፡፡

18. የማረሚያ ፖሊስ የጡረታ መብት

በመንግሥት ሠራተኞች የጡረታ ሕግ መሠረት ለፖሊስ አባላት የተደነገገዉ የጡረታ መብት ለማረሚያ ፖሊስ ተፈጻሚ ይሆናል፡፡

19. የማረሚያ ፖሊስ ግዴታ

የማረሚያ ፖሊስ፡-

1. ለኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ደሞክራሲያዊ ሪፐብሊክና ለክልሉ ሕገ-መንግሥት፣ ኢትዮጵያ በተቀበለቻቸው ዓለም

ayirrisatenni hattono wolootu garimma noonsa seerubba garinni loososi loosate;

2. Komishiinete loosu amuraatinna tantano garinni loososi loosate, gaamote loossaranna gumulora gutunna hojji yawo adhate gadacho noosi.

20. Owaantete Diro

Seejjote poolise gadachote owaante yanna lamala diro ikkitanno. Tittirsha wodhotenni gumullanni**.**

21. Xaaro

Seejjote poolise loosira qaxaramino filamaanchi Itophiyu Federaalete Dimokiraasete Rippabilike Bayriidi Seeriranna Qoqqowu Bayriidi Seerira hattono federaletenna qoqqowu seerubba ayirrisatenni tungoonnisita dagoomu eeggonna ogimmate yawo fulate xaaro eanno. Xaarote amado wodhotenni gumullanni.

22. Seejjote Poolise Suusanna Malaate

1. Komishiinete addi addi deerri noonsa seejjote poolise suusinna malaati hee’ranose.
2. Seejjote poolisera deerrasinna yawosi xawisanno suusinna malaati hee’rannosi.
3. Seejjote poolise suusi aantete nooreeti: -
   a. Konistable
   b. Kaa’laancho Saajine

አቀፍ ሠነዶች የተረጋገጡ መሠረታዊ መብቶችና ነፃነቶች ሙሉ በሙሉ በማክበር እንዲሁም በሌሎች አግባብ ባላቸው ሕጎች መሠረት ሥራውን የማከናወን፣

2. በኮሚሽኑ አሠራርና አደረጃጀት መሠረት ሥራውን የመስራት፣ በቡድን ሥራዎች እና ውሳኔዎች የጋራና የተናጠል ኃላፊነት የመውሰድ ግዴታ አለበት፡፡

20. የአገልግሎት ዘመን

የማረሚያ ፖሊስ የግዴታ አገልግሎት ዘመን ሰባት ዓመት ይሆናል፡፡ ዝርዝር በደንብ ይወሰናል፡፡

21. ቃለ መሐላ

ለማረሚያ ፖሊስ ሥራ የተቀጠረ ምልምል የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ደሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ መንግሥትና የክልሉ ሕገ መንግሥት እንዲሁም የፌዴራልና የክልል ህጎችን በማክበር የተጣለበትን ሕዝባዊ አደራና ሙያዊ ኃላፊነት ለመወጣት ቃለ መሐላ ይፈጽማል፡፡ የቃለ መሐላው ይዘት በደንብ ይወሰናል፡፡

22. የማረሚያ ፖሊስ ማዕረግና ምልክት

1. ኮሚሽኑ የተለያዩ ደረጃዎች ያላቸው የማረሚያ ፖሊስ ማዕረግና ምልክት ይኖረዋል፣
2. የማረሚያ ፖሊስ ደረጃውንና ኃላፊነቱን የሚገልጽ ማዕረግና ምልክት ይኖረዋል፡፡
3. የማረሚያ ፖሊስ ማዕረጎች የሚከተሉት

c. Layinki Saajine
d. Saajine
e. Qara Saajine
f. Kaa’laancho Inispekitere
g. Layinki Inispekitere
h. Inispekitere
i. Qara Inspekitere
j. Layinki Komaandere
k. Komaandere
l. Kaa’laancho Komishiinere
m. Layinki Komishiinerenna
n. Komishiinerete.

4. Konni quwi cinaanchu quwi (3) worroonni seejjote poolise suusi uminsa malaati hee’rannonsa.

23. Meedaye, Rivaane, Tajete Woraqatanna Woloota Ba’raarshubba

Komishiine luphiima loosu jeefishsha woy haarore afisiisino woy galatisiissanno owaante uyno seejjote poolisera woy gaamora meedaye, rivaane, naqqasote tajetenna woloota ba’raarshubba uytanno.

24. Wommete Yanna

1. Seejjote poolise wommete yanna: -

a. Konistaabiletenni kayse Qara Saajine suusi noonsarira 50 diro;
b. Kaa’laanchu Inispekiterenni kayse Inispekiterete geeshsha suusu noonsarira 52 diro;
c. Qara Inispekiterenni kayse komishiinerete geeshsha suusu noonsarira 55 diro ikkanno.

ናቸዉ፡-

ሀ. ኮንስታብል
ለ. ረዳት ሳጅን
ሐ. ምክትል ሳጅን
መ. ሳጅን
ሠ. ዋና ሳጅን
ረ. ረዳት ኢንስፔክተር
ሰ. ምክትል ኢንስፔክተር
ሸ. ኢንስፔክተር
ቀ. ዋና ኢንስፔክተር
በ. ምክትል ኮማንደር
ተ. ኮማንደር
ቸ. ረዳት ኮሚሽነር
ኀ. ምክትል ኮሚሽነርና
ነ. ኮሚሽነር ናቸው፡፡

4. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) የተመለከቱት የማረሚያ ፖሊስ ማዕረጎች የየራሳቸዉ ምልክት ይኖራቸዋል፡፡

23. ሜዳይ፣ ሪቫን፣ የምስክር ወረቀቶችና ሌሎች ሽልማቶች

ኮሚሽኑ የላቀ ተግባር ለፈጸመ፣ አዲስ ግኝት ላስገኘ ወይም የሚያስመሰግን አገልግሎት ላበረከተ የማረሚያ ፖሊስ ወይም ቡድን ሜዳይ፣ ሪቫን፣ የምስክር ወረቀት እና ሌሎች ሽልማቶችን ይሰጣል፡፡

24. የጡረታ መውጫ ዕድሜ

1. የማረሚያ ፖሊስ የጡረታ መውጫ ዕድሜ፡-

ሀ. ከኮንስታብል እስከ ዋና ሳጅን ማዕረግ ላላቸው 50 ዓመት፣

2. Konni quwi cinaanchu quwi (1) worroonnihu hee'rirono miilu komishiinete loosira hasiisannoha ikke leelliro seejjote poolise wommete yanna gedensaanni mitte hige calla 5 diro sa'inokki yannara seedisa dandiinanni.
3. Konni quwi cinaanchu quwi (2) garinni seejjote poolise miili wommete yanna seedisa dandiinannihu: -
   a. Seejjote poolise miili rosi, addi egennonna dandoo komishiinete hasiissannota ikkite leellituro;
   b. Seejjote poolise miila deerru lophonni, sorrishshunni woy qixiretenni riqiwannosiha afi'ra hooga buunxiro;
   c. Seejjote poolise miili loosoho ikkado ikkasi hakimete tajenni buunxironna
   d. Seejjote poolise miili owaantesi woy loososi sufisate sumuu yiirooti.

GAFA ONTE

USURAMAANOTE AMADOOSHSHIRE

CINAANCHO GAFA MITE

USURAMAANO HAA'RA LAINOHUNI

25. Yoote Mini Hajajo Hee'rase Buuxannire

Seejjote mini seerunni biilloonye

ለ. ከረዳት ኢንስፔክተር እስከ ኢንስፔክተር ማዕረግ ላላቸው 52 ዓመት፤

ሐ. ከዋና ኢንስፔክተር እስከ ኮሚሽነር ማዕረግ ላላቸው 55 ዓመት ይሆናል፡፡

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው ቢኖርም አባሉ ለኮሚሽኑ ሥራ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የማረሚያ ፖሊስ አገልግሎት ዘመን ከጡረታ መውጫ ዕድሜ በኋላ ለአንድ ጊዜ ብቻ ከ5 ዓመት ላልበለጠ ጊዜ ሊራዘም ይችላል፡፡
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) መሠረት አንድ ማረሚያ ፖሊስ የጡረታ መውጫ ዕድሜው ከደረሰ በኋላ የአገልግሎት ዘመኑን ማራዘም የሚቻለው፡-
   ሀ. የየማረሚያ ፖሊስ አባሉ ትምህርት፣ ልዩ እውቀትና ችሎታ ለኮሚሽኑ ጠቃሚ ሆኖ ሲገኝ፤
   ለ. የማረሚያ ፖሊስ አባሉን በደረጃ ዕድገት፣ በዝውውር ወይም በቅጥር ተተኪ ማግኘት አለመቻሉ ሲረጋገጥ፣
   ሐ. የማረሚያ ፖሊስ አባሉ ለሥራ ብቁ መሆኑ በሕክምና ማስረጃ ሲረጋገጥ እና
   መ. የማረሚያ ፖሊስ አባሉ አገልግሎቱን ወይም ሥራውን ለመቀጠል ሲስማማ ነው፡፡

ክፍል አምስት

ስለእስረኞች አያያዝ

ንዑስ ክፍል አንድ

የእስረኞች አቀባበል

uynoonnisi yoo mininni uynoonni hajajo woy gumulo hee'rase buuxikkinni ayee mancho haa'ra didandaanno.

26. Mashalaqete Amadooshshi Amuraate

1. Seejjote mini mitto mittonka usuramaancho lainohunni guutu garinni mashalaqqe amadanno deerrasi agarino woyyaawino mashalaqqete amadooshshi amuraati hee'rannosi.
2. Seejjote mini usuramaano haa'ranno woyte hakkawoytenni aantete noo mashalaqqe borreessa noosi:-
   a. wo'ma su'ma, diro, kooteemma, qansichimmanna albi teesso;
   b. usuramino jaddote dana woy korkaatanna tajete kiiro;
   c. hajajo uyno yoo mine;
   d. dinyete barra woy yoote bikka;
   e. seejjote mine keeshshannonna tidhamanno yanna;
   f. seejjote mine eanno woyte adhe dayno woxenna jajju tittiro;
   g. muli fiixisi ayimmanna teesso;
   h. hakimete buuxo guma;
   i. fotogiraafenna qubbichu ashaara.
3. Usuramaanchu seejjote mine keeshshanno yannara aantano mashalaqqe borreessama noonsa:-
   a. yoote ha'rinsho gooffinokkiha ikkiro dinyete barranna loonsoonni looso;
   b. garasinna akatoommete keeno guma;

25. የፍርድ ቤት ትዕዛዝ መኖሩን ስለማረጋገጥ

ማረሚያ ቤት በሕግ ሥልጣን በተሰጠው ፍርድ ቤት የተሰጠ ትዕዛዝ ወይም ውሳኔ መኖሩን ሳያረጋግጥ ማንኛውንም ሰው መቀበል አይችልም፡፡

26. የመረጃ አያያዝ ስርዓት

1. ማረሚያ ቤት እያንዳንዱን እስረኛ በተመለከተ በተሟላ ሁኔታ መረጃ የሚይዝበት ደረጃውን የጠበቀ ዘመናዊ የመረጃ አያያዝ ሥርዓት ይኖረዋል፡፡
2. ማረሚያ ቤት እስረኞችን ሲቀበል ወዲያውኑ የሚከተሉትን መረጃዎች መመዝገብ አለበት: -
   ሀ. ሙሉ ስም፣ እድሜ፣ ፆታ፣ ዜግነት እና የቀድሞ አድራሻ፤
   ለ. የታሰረበት የወንጀል ዓይነት ወይም ምክንያት እና መዝገብ ቁጥር፤
   ሐ. ትዕዛዙን የሰጠው ፍርድ ቤት፤
   መ. የቀጠሮ ቀን ወይም የፍርድ ልክ፤
   ሠ. በማረሚያ ቤት የሚቆይበትን እና የሚፈታበትን ጊዜ፤
   ረ. ወደ ማረሚያ ቤት ሲገባ ይዟቸው የመጣው ገንዘብ እና ንብረቶች ዝርዝር፤
   ሰ. የቅርብ ቤተሰቦቹን ማንነትና አድራሻ፤
   ሸ. በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፳8 መሠረት የሚደረግ የሕክምና ምርመራ ውጤት፤
   ቀ. ፎቶግራፍና የጣት አሻራ፡፡
3. እስረኛው በማረሚያ ቤት በሚቆይበት

c. Shiqqino ku'laatto heedhuro shiqqino barra, amadonna uynoonni dawaro woy gumulo;
d. Shiqqino disipiliinete qaxxaronna uynoonni gumulo woy dawaro borreessama noonsa.

4. Usuramaanchu yoote mini hajajonni woy gumulo garinni seejjote mininni tidhamanno woyte tidhamino saate, barra, agananna maarote diro borreessine amandanni.
5. Wolootu seerubbara worroonnihu noo gedeenni hee'reenna konni quwira cinaancho quwa (2) kayse (4) geeshsha xawinsoonni mashalaqqe komishiine fojo agarre amandanni gede assatenni woloota hasiissanno mashalaqqe amaddanno, usuramaanchu xa'mi yannara mashalaqqe afi'rate qoosso noosi.

27. Hakimete Buuxo

Seejjote mini ayee usuramaancho haa'ranno woyte dandaami bikkini hakkawoytenni xaphooma hakimete buuxo assatenni afi'nanni gumi garinni konni lallawira quwa 34 aana worroonni garinni hasiisannore assanno.

28. Maatete Egensiisannire

1. Usuramaanchu seejjote mine eanni he're hakkawoytenni hee'ranno baycho maatesira woy ayyaayyamaanchisira egensiisate qoosso noosi, usuramaanchu no

ጊዜ የሚከተሉት መረጃዎች መመዝገብ አለባቸው: -

ሀ. የፍርድ ሂደቱ ያላለቀ እንደሆነ የቀጠሮ ቀኖችን እና ክንውኖችን፤
ለ. ፀባይ እና ሥነ ምግባር ምዘና ውጤት፤
ሐ. የቀረበ አቤቱታ ካለ የቀረበበትን ቀን፣ ይዘት እና የተሰጠ መልስ ወይም ውሳኔ፤
መ. የቀረበ የዲሲፕሊን ክስ እና የተሰጠ ውሳኔ ወይም መልስ፡፡

4. እስረኛው በፍርድ ቤት ትዕዛዝ ወይም ውሳኔ መሠረት ከማረሚያ ቤት ሲለቀቅ የተፈታበት ሰዓት፣ ቀን፣ ወርና ዓመተ ምህረት ተመዝግቦ ይያዛል፡፡
5. በሌሎች ሕጎች የተደነገጉት እንደተጠበቁ ሆነው በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀፅ (2) እስከ (4) የተዘረዘሩት መረጃዎች በምስጢር ተጠብቀው እንዲያዙ በማድረግ ኮሚሽኑ ሌሎች አስፈላጊ የሆኑ መረጃዎችን ይይዛል፤ እስረኛው በጠየቀ ጊዜ መረጃዎቹን የማግኘት መብት አለው፡፡

27. የሕክምና ምርመራ

ማረሚያ ቤት ማንኛውንም እስረኛ ሲቀበል በተቻለ መጠን ወዲያውኑ አጠቃላይ የህክምና ምርመራ በማድረግ በሚገኘው ውጤት መሠረት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 34 ላይ በተደነገገው መሠረት ተገቢውን ያከናውናል፡፡

28. ቤተሰብን ስለማሳወቅ

1. እስረኛ ወደ ማረሚያ ቤት እንደገባ ወዲያውኑ ስለሚገኝበት ቦታ ቤተሰቡን

deerra maatesira woy ayyaayyamaanchisira egensiisanno gara seejjote mini injeessate gadadi noosi.

2. Seejjote mini usuramaanchu noo basenna ikkito maatesi woy ayyaayyamaanchisi xa'miro ayee yannara halaalanya mashalaqqe aate gadadi noosi.
3. Usuramaanchu gobbaydi qansicha ikkiro usuramino base Itophiyu giddo heedhano gobbasi Embaasera woy Embaasete owaante uytanno uurrinshara woy Immigireeshiinete qansichimatenna hasiisaancho ikkito ejenseranna Itophiyu Federaalete Dimokraasete Rippabilike Gobbaaydi Hajo Ministerera egensiisi'ranno gara seejjote mini injeessate gadadi noosi.
4. Usuramaanchu qansichimma hooggusiro woy hee'ranno gobba Itophiyu giddo Embaase woy labbanno owaante uytanno uurrinsha hoogguro usuramaanchu owaante afi'reemo yee qummi assanno gobba Embaasera woy kunino hoogiro Itophiyu giddo biiro noonsa labbanno owaante uytara dandiitanno kalqete uurrinshubbaranna Itophiyu Federaalete Dimokraasete Rippabilike Gobbaaydi Hajo Ministerera egensiisanno gede assa noose.

ወይም ጠበቃውን የማሳወቅ መብት አለው፡፡ እስረኛው ስለሚገኝበት ሁኔታ ለቤተሰቦቹ ወይም ጠበቃውን የሚያሳውቅበትን ሁኔታ ማረሚያ ቤት የማመቻቸት ግዴታ አለበት፡፡

2. ማረሚያ ቤት እስረኛው ስለሚገኝበት ቦታ እና ሁኔታ በቤተሰቡ ወይም በጠበቃው ሲጠየቅ በማንኛዉም ጊዜ ቢሆን ትክክለኛውን መረጃ የመስጠት ግዴታ አለበት፡፡
3. እስረኛው የውጭ ሀገር ዜጋ ከሆነ ስለታሰረበት ቦታ ኢትዮጵያ ውስጥ ለሚገኘው የሐገሩ ኤምባሲ ወይም የኤምባሲ አገልግሎት ለሚሰጥ ተቋም ወይም ለኢሚግሬሽን ዜግነትና ወሳኝ ኩነቶች ኤጀንሲ እና ለኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ደሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር እንዲያሳውቅ ማረሚያ ቤት ሁኔታዎችን የማመቻቸት ግዴታ አለበት፡፡
4. እስረኛው ዜግነት ከሌለው ወይም የሚገኝበት ሀገር በኢትዮጵያ ውስጥ ኤምባሲ ወይም ተመሳሳይ አገልግሎት የሚሰጥ ተቋም ከሌለ እስረኛው አገልግሎቱን አገኛለሁ ብሎ ለጠቆመው ሀገር ኤምባሲ ወይም ይህም ከሌለ ኢትዮጵያ ውስጥ ቢሮ ላላቸው ተመሳሳይ አገልግሎት ሊሰጡ ለሚችሉ አለም አቀፍ ተቋሞች እና ለኢትዮጵያ ፌዴራላዊ

5. Konni quwi cinaanchu quwi (3) nna (4) hunda worroonnihu noo gedeenni hee'reenna Itophiyu qansicha ikkinokki usuramaanchi tidhamanno yanna iillitanno yannara seejjote mini mashalaqqe Immigireeshine, Qansichimmatenna Hasiisaancho Ikkito Ejensera woy qoqqowoho noo sinu borro minira aa noosi.

29. Qoossonna Gadacho Egensiisannire

Seejjote mini usuramaancho haa'ranno woyte seejjote mine keeshshanno yannara heedhannosi qoossonna gadacho egensiisate gadadi noosi.

30. Usuramaanchu Seejjote Mine Amade Eano Woxinna Jajjire

1. Komishiine tungoonniseta usuramaano agaratenna seejjate yawo hattono usuramaanote qoosso hedote worino garinni usuramaanchu seejjote mine eessanno gede fajjinoonninna hoolloonni jajji tittirsha qixxeessitanno, konneno haadhanno yannara usuramaanote egensiissanno
2. Konni quwi cinaanchu quwi (1) garinni qixxeessinoonni tittiro garinni eannokki gede hoolloonni usuramaanchu woxinna jajji tittiro amaddino taje qixxeessatenni usuramaancho haa'rinohu seejjote poolise malaatisano gede assatenni hobbaatesi agarantino basera woratenni riqiwamaanchoho uytanno woy tidhamanno woyte wirro

ደሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ የውጭ ጉዳይ ሚኒስቴር እንዲያሳውቅ ማድረግ አለበት፡፡

5. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (3) እና (4) ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖ ኢትዮጵያዊ ያልሆነ እስረኛ የመፈቻ ጊዜው በሚደርስበት ጊዜ ማረሚያ ቤቱ መረጃ ለኢሚግሬሽን፣ ዜግነትና ወሳኝ ኩነቶች ኤጀንሲ ወይም በክልሉ ላለ ቅርንጫፍ መስጠት አለበት፡፡

29. መብት እና ግዴታዎችን ስለማሳወቅ

ማረሚያ ቤት እስረኛውን ሲቀበል በማረሚያ ቤት በሚቆይበት ጊዜ ስላሉት መብቶች እና ግዴታዎች የማሳወቅ ግዴታ አለበት፡፡

30. እስረኛ ወደ ማረሚያ ቤት ይዞ ስለሚገባው ገንዘብና ንብረቶች

1. ኮሚሽኑ የተጣለበትን እስረኞችን የመጠበቅ እና የማረም ኃላፊነት እንዲሁም የእስረኞችን መብቶች ባገናዘበ መልኩ እስረኛ ወደ ማረሚያ ቤት እንዲያስገባ የተፈቀዱ እና የተከለከሉ ንብረቶች ዝርዝር ያዘጋጃል፡፡ ይኼንኑ በቅበላ ወቅት ለእስረኞች ያሳውቃል፡፡
2. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ (1) መሠረት ባዘጋጀው ዝርዝር መሠረት እንዳይገቡ የተከለከሉ የእስረኛዉ ገንዘብና ንብረቶች ዝርዝር የያዘ ሰነድ

adhanno gede assitanno.

CINAANCHO GAFA LAME

USURAMAANOTE AMADOOSHSHE

31. Xaphooma Woro

1. Usuramaanchu seejjote mine keeshshanno yannara mannihimmate qoossosi, ayirrinyesinna fayyimmasi agarino amadooshshe afi'rate qoosso noosi.
2. Usuramaanchu mannihimmate ayirrinyesi shollishanno, mannimalenna fayyimmasi danote tuganno amadooshshinni agaramate qoosso noosi.
3. Konni lallawi quwa 33 worroonnihu noo gedeenni hee'reenna usuramaano koo-teemmate, dirunni, qansichimmate, sirchisinni, coyi'ranno afiinni, usuramino korkaatinni, amma'nosinni, poletiku laooshshinni, ikonoometenna dagoomittete korkaatinni woy wolootu ayee labbanno ikkito aana xintamino badooshshe assa hoollonnite.
4. Komishiine diriirsitino loosu amurati, uytanno gumulo woy loosu aana hosiissano loosu qeechiseti qara hexxo usuramaano seejjote mini giddo keeshshitanno yannara seejjantenna danchu akatoominni wolaphite seera ayirrissannore, keeranonna gumaamma

በማዘጋጀት እስረኛውና የተረከበው የማረሚያ ፖሊስ እንዲፈርምበት በማድረግ ደህንነቱ በተጠበቀ ቦታ በማስቀምጥ ለተወካዩ ይሰጣል ወይም ሲፈታ መልሶ እንዲወስድ ያደርጋል፡፡

ንዑስ ክፍል ሁለት

ስለ እስረኞች አያያዝ

31. አጠቃላይ መርሆዎች

1. እስረኛ በማረሚያ ቤት ቆይታው ሰብአዊ መብቱን፣ ክብሩን እና ጤንነቱን ያከበረ አያያዝ የማግኘት መብት አለው፡፡
2. እስረኛ ሰብአዊ ክብሩን ከሚያዋርድ፣ ጭካኔ ከተሞላበት እና ጤንነቱን አደጋ ላይ ከሚጥል አያያዝ የመጠበቅ መብት አለው፡፡
3. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 33 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የእስረኞችን አያያዝ በተመለከተ በፆታ፣ በእድሜ፣ በዜግነት፣ በዘር፣ በቋንቋ፣ በታሰረበት ምክንያት፣ በሃይማኖት፣ በፖለቲካ አመለካከት፣ በኢኮኖሚያዊ እና ማህበራዊ ሁኔታ ወይም በሌሎች ማናቸውም መሰል ሁኔታዎች ላይ የተመሠረተ ልዩነት ማድረግ የተከለከለ ነው፡
4. ኮሚሽኑ የዘረጋቸው የአሠራር ሥርዓቶች፣ የሚሰጣቸው ውሳኔዎች ወይም የሚፈፅማቸው ተግባሮች ዋና ዓላማ

qansoota ikkite dagate widira karsantanno gede assa noose.

32. Usuramaano Bade Amadannire

Seejjote mini koo-teemma, diro, usuru korkaata woy fayyimmate gara kaima assatenni: -

1. Meyaata labballuwiinni;
2. Seejjamaano yoote ha'rinsho aana noorwiinni;
3. Fitaabeeretenna wodho sa"ate korkaatinni usurantinore wolootu usuramaanowiinni;
4. Wedella jajjabbu usuramaanowiinni;
5. Jawu agarooshshi hasiisannonsare wolootu usuramaanowiinni baxxite heedhanno gede assa noosi.

33. Gallanninna Gonxanni Dargi Owaante Uuynanni Gara

1. Usuramaanchu seejjote mine keeshshanno yannara mannihimmate qoossosi, ayirrinyesi, hobbaatesinna fayyimmasi gara agarino gallanniwi hee'rasira hasiisanno.
2. Seejjote mini istandardetete garinni mitte gallanni kifile amaddara dandiitanno kiiro aleenni usuramaano heedhano gede assa dihasiissanno.
3. Seejjamaano heedhano baychi mannihimmate ayirrinyensa, hojjimmate qoossonsanna keeraanchimmansa hedote giddo worino ikkadunna co'ichimmasi agarantino fayyimma agadhinanni,

እስረኞች በማረሚያ ቤት ቆይታቸው ታርመው እና በመልካም ሥነ ምግባር ታንፀው ህግ አክባሪ፣ ሠላማዊ እና አምራች ዜጎች ሆነው ወደ ህብረተሰቡ እንዲቀላቀሉ ማድረግ አለበት፡፡

32. እስረኞችን ለይቶ ስለመያዝ

ማረሚያ ቤት በፆታ፣ በዕድሜ፣ በእስር ምክንያት፣ወይም የጤንነት ሁኔታን መሠረት በማድረግ ፡-

1. ሴቶችን ከወንዶች፤
2. ፍርደኞችን በፍርድ ሂደት ላይ ከሚገኙ፤
3. በፍትሐ ብሔር እና በደንብ መተላለፍ ምክንያት የታሰሩትን ከሌሎች እስረኞች፤
4. ወጣቶችን ከአዋቂ እስረኞች፤
5. ከፍተኛ ጥበቃ የሚያስፈልጋቸውን ከሌሎች እስረኞች፤ ተለይቶ እንዲኖሩ ማድረግ አለበት፡፡

33. የመኖሪያ እና የመኝታ አገልግሎት አሰጣጥ

1. እስረኛ በማረሚያ ቤት ቆይታው ሰብአዊ መብቱን፣ ክብሩን፣ ደህንነቱን እና የጤንነቱን ሁኔታ የጠበቀ መኖሪያ ሊኖረው ይገባል፡፡
2. ማረሚያ ቤት በስታንዳርዱ መሰረት አንድ የመኖሪያ ክፍል ሊይዝ ከሚችለው ቁጥር በላይ እስረኞች እንዲኖሩት

hayishshi'nanninna shumate mini kifilla heedhasira hasiisanno.

4. Seejjote mini mittu mittunku usuramaanchira co'ichimmasi agarantino daallasa, firaashe, birdilibisenna ansoola shiqisha noosi.

34. Uddi'nanni Uduunne

1. Komishiine usuramaano agarate yawose fulate, seejjote mini amuraatenna wodho ayirrisiisate hattono ga'labbo agarate yaatenni konni lallawi quwa 33 aana worroonni gaamooshshe kaima assino garinni usuramaano addi addi yuniforme uddidhanno gede assitanno.
2. Konni quwi cinaancho quwa (1) worroonnihu hee'rirono komishiine hasiisannoha ikke leelliro uminsa uddano uddidhanno gede fajjitara dandiitanno. Tittirsha wodhotenni gumullanni.
3. Konne quwa cinaancho quwa (1) aana xawinsoonnihu hee'rirono usuramaanchu seejjote mini giddo keeshshanno yannara umisi giddooydi uddanna horoonsishshi aana kio tuga didandiinanni.

35. Sagalete Shiqishsha

1. Seejjote mini mittu mittunku usuramaanchira fayyimmasinna bisu ikkadimmasi agadhate dandiisiisanno

ማድረግ የለበትም፡፡

3. እስረኞች የሚኖሩበት ቦታ ሰብአዊ ክብራቸውን፣ ግላዊነታቸውን እና ጤንነታቸውን ያገናዘቡ በቂ እና ንፅህናቸው የተጠበቀ የንፅህና መጠበቂያ፣ የመታጠቢያ እና የመፀዳጃ ክፍሎች ሊኖሩት ይገባል፡፡

4. ማረሚያ ቤት ለእያንዳንዱ እስረኛ ንጽህናው የተጠበቀ አልጋ፣ ፍራሽ፣ ብርድ ልብስ እና አንሶላ ማቅረብ አለበት፡፡

34. አልባሳት

1. ኮሚሽኑ እስረኞችን የመጠበቅ ኃላፊነቱን ለመወጣት፣ የማረሚያ ቤትን ሥርዓት እና ደንብ ለማስከበር እንዲሁም ደህንነት ለመጠበቅ ሲባል በዚህ አዋጅ አንቀጽ 33 ላይ የተመለከተውን አመዳደብ መሠረት ባደረገ መልኩ እስረኞች የተለያዩ ዩኒፎርም እንዲለብሱ ያደርጋል፡፡
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ላይ የተደነገገው ቢኖርም ኮሚሽኑ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የግል ልብሳቸውን እንዲለብሱ ሊፈቅድ ይችላል፡፡ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ላይ የተጠቀሰው ቢኖርም እስረኛ በማረሚያ ቤት ቆይታው የግል የውስጥ አልባሳቱ አጠቃቀም ላይ ገደብ መጣል አይቻልም፡፡

ikkadonna taaltino sagale barrunni sase hige shiqishate gadadi noosi.

2. Komishiine shiqishshanno sagale wolqa fajjitu bikkini usuramaanchu amma'no, budenna woloota gara hedote giddo wortinota ikkitanno.
3. Usuramaanchu ikkado xalala anganni way shiqo afi'ranno gede assa hasiissanno.
4. Seejjote mini fayyimmasi gara buunxoonni hakimete hajajonni addi sagale hasiissannosi yinoonni usuramaanchira hakimete hajajo garinni sagale shiqishanno.
5. Sagale qixxeessinanni garinna sagale qixxeessinanni kifile deerransanna co'ichimmansa agartinore ikka noonsa.
6. Seejjote mini usuramaanote keeraanchimma, seejjote mini wodhonna amuraate ayirrisiisate loosu aana hosiisanno korkaataame qorqorshu amuraatubba noo gedeenni heedheenna usuramaanchu maatensawiinni woy fiixisiwiinni daganno sagalenna alkoole noonsakki agatto seejjote minira eessate qoosso noosi. Jeefishshu tittirsha wodhote gumullanni.
7. Seejjote mini injaanno bikkini taalcho baatoshshinni sagalenna alkoole noonsakki qiidaadonna iibbado agatto afidhanno gede injeessara dandaanno.

35. የምግብ አቅርቦት

1. ማረሚያ ቤት ለእያንዳንዱ እስረኛ ጤንነቱን እና አካላዊ ብቃቱን ለመጠበቅ የሚያስችል በቂ እና የተመጣጠነ ምግብ በቀን ሦስት ጊዜ የማቅረብ ግዴታ አለበት፡፡
2. ኮሚሽኑ የሚያቀርበው ምግብ አቅም በፈቀደ መጠን የእስረኛውን ሐይማኖት፣ ባህልና ሌሎች ሁኔታዎችን ያገናዘበ ይሆናል፡፡
3. እስረኛው በቂ የሆነ ንፁህ የመጠጥ ውሃ አቅርቦት እንዲያገኝ መደረግ አለበት፡፡
4. ማረሚያ ቤት በጤናው ሁኔታ በተረጋገጠ የሐኪም ትዕዛዝ ልዩ ምግብ ያስፈልገዋል ለተባለ እስረኛ በሐኪም ትዕዛዝ መሠረት ምግብ ያቀርባል፡፡
5. የምግብ አዘገጃጀት እና የምግብ ማዘጋጃ ክፍሎች ደረጃቸውን እና ንጽህናቸውን የጠበቁ መሆን አለባቸው፡፡
6. ማረሚያ ቤት የእስረኞችን ደህንነት፣ የማረሚያ ቤትን ደንብ እና ሥርዓት ለማስከበር የሚተገብራቸው ምክንያታዊ የቁጥጥር ሥርዓቶች እንደተጠበቁ ሆነው እስረኛ ከቤተሰቦቹ ወይም ከዘመዶቹ የሚመጡለትን ምግቦች እና አልኮልነት የሌላቸው መጠጦች ማረሚያ ቤት ለማስገባት መብት አለው፡፡ ዝርዝር አፈጻጸሙ በደንብ ይወሰናል፡፡

36. Xagishshu Owaante

1. Qoqqowunna gobboomu fayyimmate agarooshshi amuraati fajjanno garinni woloottu qansooti afidhanno xagishshu owaante usuramaano baatooshshiweello afi'rate qoossso noonsa.
2. Komishiine seejjote mini giddo usuramaanote guuta 24 saate xagisate owaante aa dandiitanno gede ikkadimma noonsa xagishshu ogeeyye gaamonni, ikkado xagishshu uduunninna xagichu shiqisho wonshatenni deerrase agartino qara xagishshu owaante uytanno fayyimmate uurrinsha tantantanno.
3. Seejjote mini fayyimmate uurrinsha ogeeyyete gaamo xaphooma xagishsha, surrete hattono dagoomu sayinse ogeeyye hanqaffinota ikka noose.
4. Komishiinete hunda heedhanno fayyimmate uurrinsha ogeeyye ogimmate akatoomme, ogimma lainohunni gashshitanno gobboomunna qoqqowu seerubba hattono konni lallawi aana worroonni xaphoomu woro agarino garinni usuramaanote xagishshu owaante aate yawo noonsa.
5. Usuramaanote amadooshshi, owaante uynanni gari hattono seejjote mini

7. ማረሚያ ቤት እንደ አመቺነቱ ተመጣጣኝ በሆነ ክፍያ የምግብና አልኮልነት የሌላቸው ቀዝቃዛና ትኩስ መጠጦችን እንዲያገኙ ሊያመቻች ይችላል፡፡

36. የሕክምና አገልግሎት

1. የክልሉ እና የሀገሪቱ የጤና አጠባበቅ ሥርዓት በሚፈቅደው መሠረት ሌሎች ዜጎች የሚያገኙትን የህክምና አገልግሎት እስረኞች በነፃ የማግኘት መብት አላቸው፡፡
2. ኮሚሽኑ በማረሚያ ቤት ውስጥ ለእስረኞች የተሟላ የ24 ሰዓት የህክምና አገልግሎት መስጠት እንዲችል ብቃት ባላቸው የህክምና ባለሙያዎች ቡድን፣ በቂ የህክምና መሳሪያዎችና የመድሀኒቶችን አቅርቦት በማሟላት ደረጃውን የጠበቀና መሰረታዊ የጤና አገልግሎት የሚሰጥ የጤና ተቋም ያደራጃል፡፡
3. የማረሚያ ቤት የጤና ተቋም የባለሙያዎች ቡድን የጠቅላላ ሕክምና፣ የሥነ-አዕምሮ እንዲሁም የሥነ-ልቦና ባለሙያዎችን ያካተተ መሆን አለበት፡፡
4. በኮሚሽኑ ሥር የሚገኙ የጤና ተቋም ባለሙያዎች የሙያውን ሥነ ምግባር፣ ሙያውን በተመለከተ ገዥ የሆኑ የፌዴራል እና የክልሉን ሕጎች እንዲሁም በዚህ አዋጅ ላይ የተደነገጉትን አጠቃላይ መርሆች ባከበረ መልኩ

qooxeessi gari usuramaanote woy komishiinete loosaasine aana fayyimmate mitiimma abbannokkita buuxa hasiissanno.

6. Seejjote mini fayyimmate uurrinsha hundaanni heedhano ogeeyye yanna yannatenni owaante uytanno uurrinsha, owaante uynanni gara, usuramaanote amadooshshe hattono seejjote mini qooxeessi gara towaatatenni woy fattashatenni fayyimmate qarra abbitara dandiitannore badatenni hasiisano taashshate qaafo adhanno gede seejjote minira egensiisanno. Seejjote minino rahotenni hasiissano taashshate qaafo adhanno.
7. Konni lallawi quwa 28 aana worroonni garinni assinanni hakimete buuxo gumi kaiminni addi xagishshu harunso hasiissannonsare woy woloota usuramaano aana fayyimmate mitiimma iillishate taraawanno dhibbinni gawajjantino usuramaano heedhuro seejjote mini kuri seeejjamaanora baxxino baycho qixxeessatenni xagishshu owaante afidhanno gede assanno.
8. Usuramaanchu fayyimmate mitiimma xaaddusiro woy dhibbu malaati maciishamisiro ayee saatera seejjote mini giddo heedhanno fayyimmate uurrinshara hasiissanno xagishshu

ለእስረኞች የሕክምና አገልግሎት የመስጠት ኃላፊነት አለባቸው፡፡

5. የእስረኞች አያያዝ፣ አገልግሎት አሰጣጥ እንዲሁም የማረሚያ ቤት አካባቢያዊ ሁኔታ በእስረኞች ወይም በኮሚሽኑ ሠራተኞች ላይ የጤና ችግር የሚያስከትል አለመሆኑ መረጋገጥ አለበት፡፡
6. በማረሚያ ቤት ጤና ተቋም ሥር የሚገኙ ባለሙያዎች በየጊዜው አገልግሎት ሰጪ ተቋማትን፣ የአገልግሎቶችን አሰጣጥ፣ የእስረኞችን አያያዝ እንዲሁም የማረሚያ ቤትን አካባቢያዊ ሁኔታ በመጎብኘት ወይም በመፈተሽ የጤና ችግር ሊያስከትሉ የሚችሉ ነገሮችን በመለየት አስፈላጊው የእርምት እርምጃ እንዲወሰድ ለማረሚያ ቤት ያሳውቃሉ፡፡ማረሚያ ቤቱም በፍጥነት ተገቢውን የእርምት እርምጃ ይወስዳል፡፡
7. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 28 ላይ በተደነገገው መሠረት በሚያደርገው የሕክምና ምርመራ ውጤት መነሻነት ልዩ የሕክምና ክትትል የሚያስፈልጋቸው ወይም ሌሎች እስረኞች ላይ ለጤና ችግር በሚዳርግ ተላላፊ በሽታ የተጠቁ እስረኞች ካሉ ማረሚያ ቤት ለእነዚህ እስረኞች የተለየ ቦታ በማዘጋጀት የሕክምና አገልግሎቱን እንዲያገኙ

owaante afi’rate qoosso noosi.

9. Seejjote mini fayyimmate uurrunshara xagishshu owaante afi’ranni noo woy afi’rate xa’mirino usuramaanchi fayyimmate gari fayyimmate uurrinshara uynanni xagishshu owaante wolqa aleenni ikkino xagishsha xa’mannoha ikkiro komishiine fayyimmate uurrinsha ogeeyyenni shiqqannose rippoorte garinni hakkawoytenni hasiisano agarooshshe gaamatenni usuramaanchu hasiissinosi xagishshu owaante uytara dandiitanno mootimmate hospitaalera massatenni owaante afi’ranno gede assitanno.

10. Xagishshu owaante afi’ranni noo woy owaante afi’rate xa’mirino usuramaanchi xagishshu ogeeyye ledo assanno xaadooshshi fojo agarinoho. Ikkollana usuramaanchunna xagishshu ogeeyye assitanno hasaawa maciishshate dandiisiisannokki woy xagishshu ogeeyye ha’rissanno xagishshu owaante loossa badate dandiisiisannokki xeertinyira hee’re seejjote poolise hasiisanno qorqorshu looso loosanno.

11. Wolootu seerubbara worroonnihu noo gedeenni hee’renna usuramaanchu fayyimmate mashalaqqe foji agaraminoho.

12. Komishiine wolqa fajjitu bikkini mootimmate woy hojji fayyimmate

ያደርጋል፡፡

8. እስረኛ የጤና ችግር ሲያጋጥመው ወይም የሕመም ስሜት ሲሰማው በማንኛውም ሰዓት በማረሚያ ቤት ውስጥ በሚገኝ የጤና ተቋም ተገቢውን የሕክምና አገልግሎት የማግኘት መብት አለው፡፡

9. በማረሚያ ቤት የጤና ተቋም የሕክምና አገልግሎት እያገኘ ያለ ወይም ለማግኘት የጠየቀ እስረኛ የጤና ሁኔታ በጤና ተቋሙ ከሚሰጠው የሕክምና አገልግሎት አቅም በላይ የሆነ ሕክምና የሚጠይቅ ከሆነ ኮሚሽኑ በጤና ተቋሙ ባለሙያዎች በሚቀርብለት ሪፖርት መሠረት ወዲያውኑ ተገቢውን ጥበቃ በመመደብ እስረኛው ያስፈለገውን የሕክምና አገልግሎት ሊሰጥ ወደሚችል የመንግሥት ሆስፒታል በመውሰድ አገልግሎቱን እንዲያገኝ ያደርጋል፡፡

10. የሕክምና አገልግሎት እያገኘ ያለ ወይም አገልግሎቱን ለማግኘት የጠየቀ እስረኛ ከሕክምና ባለሙያዎች ጋር የሚያደርገው ግንኙነት ሚስጥራዊነቱ የተጠበቀ ነው፡፡ ይሁን እንጂ በእስረኛው እና ከሕክምና ባለሙያዎች ጋር የሚደረገውን ንግግር መስማት በማያስችል ወይም በሕክምና ባለሙያዎች የሚከናወኑ የሕክምና አሰጣጥ ድርጊቶችን መለየት በማያስችል እይታ ርቀት ውስጥ በመገኘት የማረሚያ ቤት ፖሊስ ተገቢውን የቁጥጥር ሥራ ይሠራል፡፡

11. በሌሎች ሕጎች የተደነገገው

uurrinshubba ledo woy labbanno owaante uytano motimmaame ikkitinokki uurrinshubba ledo xadooshshe kalaqatenni usuramaanote hattono seejjote mini loosasinera xaphoomu fayyimmate agarooshshi gara hedo amadisiisate rosonna qajeelsha uynanni gara injeessitanno.

37. Amma’notenna Ammanote Wolapho

1. Usuramaanchu seejjote mine keeshshanno yannara amma’notenna ammanote wolaphosi agarantinote.
2. Konni quwi cinaanchu quwi (1) woro noo gedeenni heedheenna ayee usuramaanchi amma’nosi woy ammanosi ha’risanno woyte wolootu amma’nonna ammano cancishannokkinna ayirrinye kisannokki garinni ikka noosi.
3. Ayee usuramaanchi amma’nosinna ammanosi ha’risano woyte seejjote mininni tungoonni hobbaatetenna qorqorshu wodhonna biddissubba ayirrisa hasiisannosi.

38. Ispoortete Millimmonna Gangalantanniwa

1. Seejjote mini hoowe giddo hojji woy gaamote usuramaano fayyimmansara sumuu yitanno ispoortete millimmo assate qoosso noonsa.
2. Komishiine seejjote mini hoowe giddo bisunna ispoortete millimmo assitanno ikkado ikkino fano base qixxeessitanno.
3. Komishiine gobbaaydi dagoomi ledo xaadooshshe kalaqatenni dandaami bikkini usuramaanote budu, dagoomitte, ispoortetenna labbanno gangalantanni qixxaawo qixxeessitanno.

እንደተጠበቀ ሆኖ የእስረኛ የሕክምና መረጃዎች ሚስጥራዊነት የተጠበቀ ነው፡፡

12. ኮሚሽኑ አቅም በፈቀደ መጠን የመንግሥት ወይም የግል የጤና ተቋማት ጋር ወይም መሰል አገልግሎት ከሚሰጡ መንግሥታዊ ያልሆኑ ተቋማት ጋር ግንኙነት በመፍጠር ለእስረኞች እንዲሁም ለማረሚያ ቤት ሠራተኞች ስለ አጠቃላይ የጤና አጠባበቅ ሁኔታ የግንዛቤ ማስጨበጫ ትምህርት እና ስልጠና የሚሰጥበትን ሁኔታ ያመቻቻል፡፡

37. የሃይማኖት እና እምነት ነጻነት

1. እስረኛ በማረሚያ ቤት ቆይታው የሃይማኖት እና እምነት ነፃነቱ የተጠበቀ ነው፡፡
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ አንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም እስረኛ ሐይማኖቱን ወይም እምነቱን ሲያራምድ የሌሎችን ሐይማኖትና ዕምነት በማያውክና ክብር በማይነካ መልኩ መሆን አለበት፡፡
3. ማንኛውም እስረኛ ሐይማኖቱንና ዕምነቱን ሲያራምድ በማረሚያ ቤቱ የተጣሉ የደህንነትና የቁጥጥር ደንብና መመሪያዎችን ማክበር አለበት፡፡

38. ስፖርታዊ እንቅስቃሴዎች እና መዝናኛ

1. በማረሚያ ቤት ግቢ ውስጥ በግል ወይም በቡድን እስረኛ ለጤንነቱ ተስማሚ የሆነ ስፖርታዊ እንቅስቃሴዎችን የማድረግ መብት አለው፡፡
2. ኮሚሽኑ በማረሚያ ቤት ግቢ ውስጥ አካላዊ እና ስፖርታዊ እንቅስቃሴዎች የሚያደርጉበት በቂ የሆነ ክፍት ቦታ ያዘጋጃል፡፡
3. ኮሚሽኑ ከውጭው ማህበረሰብ ጋር

39. Gobbaydi Dagoomi Ledo Hee'ranno Xaadooshshire

Komishiine seejjote mini dagoomi hobbaate agarsiisatenninna yawose fulatenni seejjatenna co'isate loosose lossate fultanno wodhubbanna biddissubbanni diriirsinanni qorqorshu amuraati noo gedeenni hee'reenna usuramaanchoho aantete noo qoosso ayirrinsannisi: -

1. Seejjote mine keeshshanno yannara maatesi, fiixisi, jaallasi, amma'note amaalaanosi, fayyimmate ogeeyyessinninna seeru amaalaanosi ledo bisunni woy borrotenni xaadaate qoosso noosi;
2. Maatesinni, ogimmatenna ammanote amaalanosinni, uurrinshubbate woy wolootu mannooti ledo assanno xadooshshi woy borro aana assinannihu korkaatamu qorqorshu amuraati noo gedeenni hee'renna fojinsa agaraminoho;
3. Seejjote mine keeshshanno yannara motimmate woy hojji attamishshu gumma ikkitinore umisi baatooshshinni seejjote minira eessatenni woy heedhano basera qixxeessinanni huurotenna misilete mashalaqqe tuqisate udiininni sayinsanni pirogiraame ha'runsatenni gobbaaydi dagoomiwiinni yannitte

ግንኙነት በመፍጠር በተቻለ መጠን ለእስረኞች የባህላዊ፣ ማህበራዊ፣ ስፖርታዊ እና መሰል የመዝናኛ መሰናዶ ያዘጋጃል፡፡

39. ከውጪው ማኅበረሰብ ጋር ስለሚኖር ግንኙነት

ኮሚሽኑ የማረሚያ ቤቱን ማህበረሰብ ደህንነት በማስጠበቅና ኃላፊነቱን በመወጣት የማረምና ማነፅ ተግባሩን ለማሳደግ በሚወጡ ደንቦችና መመሪያዎች የሚዘረጉ የቁጥጥር ሥርዓቶች እንደተጠበቁ ሆነው ለእስረኛው የሚከተሉት መብቶች ይከበሩለታል: -

1. በማረሚያ ቤት ቆይታው ከትዳር አጋሩ፣ ከዘመዶቹ፣ ከጓደኞቹ፣ ከሃይማኖት አማካሪዎቹ፣ ከሐኪሞቹ እና ከሕግ አማካሪዎቹ ጋር በአካል ወይም በጽሑፍ የመገናኘት መብት አለው፤
2. ከቤተሰቡ፣ ከሙያ እና እምነት አማካሪዎቹ፣ ተቋማት ወይም ከሌሎች ሰዎች ጋር የሚያደርጋቸው ግንኙነቶች ወይም የደብዳቤ ልውውጦች ላይ ተግባራዊ የሚደረገው ምክንያታዊ የቁጥጥር ሥርዓት እንደተጠበቀ ሆኖ ምስጢራዊነታቸው የተጠበቀ ነው፤
3. በማረሚያ ቤት ቆይታ የመንግሥት ወይም የግል የህትመት ውጤቶችን በራሱ ወጪ ወደ ማረሚያ ቤት በማስገባት ወይም በሚኖሩበት ቦታ በሚያዘጋጃቸው የድምፅ እና የምስል መረጃ ማሰራጫ መሣሪያዎች

mashalaqqe afi’rate qoosso noosi;

4. Seejjote mini xadooshshu fojo agaramase buuxate wolqa fajjitu bikkini usuramaano towaatannonsa manni ledo xaaddannonna keeshshitanno ikkadu hala’linyi noosi baycho qixxeessanno;
5. Quuxxotenni xissamino usuramaancho towaataano galanno kifile woy fayyimmate uurrinsha giddo e’e towaattanno gede assinanni.
6. Tidhamate yannansa iillitino usuramaano seejjote mini gobbaanni loossanno gede assatenni, uminsanni woy agartannori ledo fulte higganno gede woy wole ayee doogonni gobbaaydi dagoomi ledo balaxxe xaadooshshe kalaqqanno amuraate seejjote mini diriirsanno.

40. Usuramaanote Fajjore

1. Komishiine usuramaano agarate, seejjote mini wodhonna amanyoote agarsiisate hattono seejjote mini dagoomi hobbaate agarsiisaatenni yawose fulate tugganno ittisonna diriirsitanno qorqorshu amanyooti noo gedeenni hee’renna usuramaanchu lekkishshunni jeefisiisi’rara dandaanokki dagoomitte hajo heedhuro komishiine hajote garinni mootimmate loosu saatera usuramaanchoho fajjo uynanni amuraate diriirsitanno,

የሚተላለፉ ፕሮግራሞችን በመከታተል ስለውጪው ህብረተሰብ ወቅታዊ የሆኑ መረጃዎችን የማግኘት መብት አለው፤

4. ማረሚያ ቤቱ የግንኙነቱን ምሥጢራዊነት ለማረጋገጥ አቅም በፈቀደ መጠን እስረኞች ከጎብኚዎቻቸው ጋር የሚገናኙበት እና ቆይታ የሚያደርጉበት በቂ ስፋት ያለው ቦታ ያዘጋጃል፤
5. በጽኑ የታመመ እስረኛ ጎብኚዎቹ ወዳለበት የመኖሪያ ክፍል ወይም የሕክምና ተቋም ውስጥ ገብተው እንዲጎበኙት ይደረጋል፤
6. የመፈቻ ጊዜያቸው የተቃረበ እስረኞች ከማረሚያ ቤት ውጭ እንዲሠሩ በማድረግ፣ በራሳቸው ወይም በአጃቢ ወጥተው እንዲመለሱ ወይም በሌላ ማናቸውም መንገድ ከውጪው ማህበረሰብ ጋር አስቀድመው ግንኙነት የሚፈጥሩበት ሥርዓት በማረሚያ ቤቱ ይዘረጋል፡፡

40. ስለ እስረኞች ፈቃድ

1. ኮሚሽኑ እስረኞችን የመጠበቅ፣ የማረሚያ ቤትን ደንብ እና ሥርዓት ማስከበር እንዲሁም የማረሚያ ቤትን ማህበረሰብ ደህንነት በማስጠበቅ ኃላፊነቱን ለመወጣት የሚጥላቸው ገደቦች እና የሚዘረጋቸው የቁጥጥር ሥርዓቶች እንደተጠበቁ ሆነው እስረኛው በውክልና

2. Konni quwi cinaanchu quwi (1) hunda worronnihu noo gedeenni hee'reenna muli fiixi reewotenni baxxinosiha ikkiro seejjote mini noo quchumi giddo ikkiro fajjo afi'rano gede assinanni. Jeefishsha wodhotenni gumullanni.

CINAANCHO GAFA SASE

SEEJJATE, CO'ISATENNA HAAROONSATE OWAANTE

41. Dagoomittenna Amaalete Owaante

1. Seejjamaano seejjote minira e'ino yannanni hanafe hojjinni, gaamoteninna mittu mittoho aanno seejjote owaantenni '*saykolojikaale'* irko afi'dhanno gede assinanni.
2. Seejjamaano seejjote mine keeshshitano yannara dagoomitte heeshshonna heeshshote dandoo bowirsidhanno gede irkonna ha'runso assinanni.
3. Seejjamaano seeru baqqeenya, qansichimmatenna akatoomu roso aatenni seeru aliidimma huwattanno gede assinanni

42. Qalamete Rosonna Ogimmate Qajeelsha

1. Seejjamaanchu seejjote mine keeshshanno yannara hojji hasattosi

ሊያከናዉናቸው የማይችላቸውን ማህበራዊ ጉዳዮች ሲኖሩ ኮሚሽኑ እንደሁኔታው በመንግሥት የሥራ ሰዓት ለእስረኛው ፈቃድ የሚሰጥበት አሰራር ይዘረጋል፡፡

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የቅርብ ቤተሰቡ በሞት የተለየ እንደሆነ ማረሚያ ቤቱ ባለበት ከተማ ውስጥ ፈቃድ እንዲያገኝ ይደረጋል፡፡ አፈጻጸሙ በደንብ ይወሰናል፡፡

ንዑስ ክፍል ሦስት

የማረም፣ ማነጽ እና ተሐድሶ አገልግሎት

41. የማኅበራዊና የምክር አገልግሎት

1. ታራሚዎች ወደ ማረሚያ ቤት ከገቡበት ጊዜ ጀምሮ በግል፣ በቡድንና አቻ ለአቻ በሚሰጥ የምክር አገልግሎት የሥነ-ልቦና ድጋፍ እንዲያገኑ ይደረጋል፡፡
2. ታራሚዎች በማረሚያ ቤት ቆይታቸው የማኅበራዊ አኗኗር እና የሕይወት ክህሎት እንዲያዳብሩ ድጋፍና ክትትል ይደረጋል፡፡
3. ለታራሚዎች የንቃተ ሕግ፣ የሥነ-ዜጋና የሥነ-ምግባር ትምህርት በመስጠት የሕግ የበላይነትን እንዲረዱ ይደረጋል፡፡

42. የቀለም ትምህርትና የሙያ ስልጠና

1. ታራሚ በማረሚያ ቤት ቆይታው የግል ፍላጎቱን መሠረት ባደረጉ የትምህርት

kaima assitino rosu pirogiraamenna qajeelshi aana beeqqatenni egennosinna ogimmasi woyyeessi'rate qoosso noosi.

2. Komishiine seejjamaanchu danchu akatoominni dhabbatinoha, gumaamonna ikkado qansicha ikke dagate widira karsamanno gede assate seejjamaanchu seejjote mininni fulanno woyte albillite massaganno heeshshora kaa'lannosi rosi woy addi ogimmate qajeelshi pirogiraame aana beeqqano gede assitanno.
3. Komishiine konni quwi cinaanchu quwi (2) hunda xawinsoonni yawose fulate mootimmatenna hojji rosu uurrinshubbanni woy labbanno owaante uytanno wolootu uurrinshubba ledo xaadooshshe kalaqatenni kuri uurrinshubba xeeritinyu rosu pirogiraamensara woy ikkitote garinni seejjote mini hoowe giddo seejjamaanote rosu woy ogimmate qajeelsha uytanno gara injeessitanno.
4. Ayee nabbawanna borreessa dandaannokki seejjamaanchi rosate gadadi noosi.
5. Komishiine mittu mittunku seejjote mine ikkado xaphoomu egennonna gangalantanni maxaaffubba laybireere tantantanno; seejjamaano maxaaffubba nabbabbannonna

ፕሮግራሞች እና ስልጠናዎች ላይ በመሳተፍ ዕውቀቱን እና ክህሎቱን የማሻሻል መብት አለው፡፡

2. ኮሚሽኑ ታራሚ በመልካም ሥነ-ምግባር የታነጸ፣ አምራች እና ብቁ ዜጋ ሆኖ ወደ ህብረተሰቡ እንዲቀላቀል ለማድረግ ታራሚው ከማረሚያ ቤት ሲወጣ ወደ ፊት ለሚመራው ህይወት ጠቃሚ በሆኑ የትምህርት ወይም የልዩ ሙያ ሥልጠና ፕሮግራሞች ላይ እንዲሳተፍ ያደርጋል፡፡
3. ኮሚሽኑ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) የተገለፀውን ኃላፊነቱን ለመወጣት ከመንግሥት እና የግል ትምህርት ተቋማት ወይም ተመሳሳይ አገልግሎት ከሚሰጡ ሌሎች ተቋማት ጋር ግንኙነት በመፍጠር እነዚህ ተቋማት በርቀት ትምህርት ፕሮግራሞቻቸው ወይም እንደሁኔታው በማረሚያ ቤቱ ግቢ ውስጥ ለታራሚዎች የትምህርት ወይም የሙያ ስልጠና የሚሰጡበትን ሁኔታ ያመቻቻል፡፡
4. ማንኛውም ማንበብና መጻፍ የማይችል ታራሚ የመማር ግዴታ አለበት፡፡
5. ኮሚሽኑ በእያንዳንዱ ማረሚያ ቤት በበቂ የአጠቃላይ እውቀት እና የመዝናኛ መፅሐፍት የተደራጀ ቤተ መፅሐፍት ያደራጃል፣ ታራሚዎች መፅሐፍትን እንዲያነቡና እንዲጽፉ

borreessitanno gede jawachishshanno.

6. Komishiine konne lallawa loosu aana hosiisate fultanno wodho garinni assitara hasiissanno korkaatamu qorqorshi noo gedeenni hee'reenna seejjamaanchu hasi'rino maxaaffa seejjote mine eessatenni nabbawate qoosso noosi.

43. Wirro Gatamarannire

Seejjote mini seejjamaano seejjote mine keeshshitanno yannara maamarunni tantanatenni, latishshu loossara beeqqitanno assatenni loosunna suuqi'rate bude bowirsidhanno gede assatenni gumaama qansoota ikkitanno gede assanno. Tittirsha biddisunni gumullanni.

44. Loosoho Bobbahannire

1. Seejjamaanchu seejjote mine keeshshanno yannara looso loosate qoosso noosi.
2. Seejjote mini wolootu garimma noonsa federaletenna qoqqowu seerubbanni loosu baychi hobbaate daafira worroonniri noo gedeenni hee'reenna seejjamaano seejjote mine keeshshitanno yannara gumaamimma noonsa loossa aana taalchu batooshshinni beeqqitanno gede gadacha dandaanno. Gutu owaante uynanniri gallanni mini, hoowe, maate towaattannowanna labbanno base

ያበረታታል፡፡

6. ኮሚሽኑ ይህን አዋጅ ለማስፈጸም በሚወጣዉ ደንብ መሠረት ሊያደርግ የሚገባው ምክንያታዊ ቁጥጥር እንደተጠበቀ ሆኖ ታራሚው የፈለገውን መፅሐፍ ወደ ማረሚያ ቤት በማስገባት የማንበብ መብት አለው፡፡

43. ስለ መልሶ ማቋቋም

ማረሚያ ቤት ታራሚዎች በማረሚያ ቤት ቆይታቸው በማኅበር በማደራጀትና በልማት ሥራዎች በማሳተፍ የሥራና የቁጠባ ባህል እንዲያዳብሩ በማድረግ ምርታማ ዜጎች እንዲሆኑ ያደርጋል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

44. በሥራ ስለመሰማራት

1. ታራሚ በማረሚያ ቤት ቆይታው ሥራ የመሥራት መብት አለው፡፡
2. ማረሚያ ቤት በሌሎች አግባብነት ባላቸው የፌዴራልና የክልሉ ሕጎች ስለ ሥራ ቦታ ደህንነት የተደነገጉት እንደተጠበቁ ሆነው ታራሚዎች በማረሚያ ቤት ቆይታቸው ውጤት ባላቸው ሥራዎች ላይ በተመጣጣኝ ክፍያ እንዲሳተፉ ማስገደድ ይችላል፡፡ የጋራ አገልግሎት የሚሰጥባቸው የመኖሪያ ቤት፣ ግቢ፣ የቤተሰብ መጎብኛ እና የመሳሰሉትን ቦታዎች የማጽዳት ሥራ ክፍያ አይከፈልም፡፡
3. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (2) ድንጋጌ

co'isate loosira baatooshshe dibaantanni.

3. Konni quwi cinaanchu quwi (2) woro noo gedeenni heedheenna sumuu yitinokki qaxxaramaano woy fitaabeerete hajajonni usurantinorinna diro xiibbino seejjamaano loossara digadachantanno.
4. Seejjote mini mootimmatenna hojji uurrinshubba ledo xaadooshshe kalaqatenni kuri uurrinshubba seejjamaanote loosu guma ikkitinore uurrinshunni hidhitanno woy ikkitote garinni dikkote xadooshshe kalaqatenni eo afidhano gede assara dandaanno. Afi'nanni eo loosunni woy owaantetenni beeqqitino seejjamaano taalcho baatooshshe afidhanno gede assanno.
5. Seejjote mini seejjamaano beeqqitanno loosi woy owaante usuru yannansa gudde dagate ledo karsantanno woyte massagganno heeshshora kaa'lannoha ikkasi buuxa noosi.

45. Seejjamaanote Soorrishshire

1. Goofimarchu gumulo afi'rino usuramaanchi maatesi heedhanno qooxeessa woy qoqqowunni federaale woy woloota qoqqowo, woy federaalete woy wolootu qoqqowubbanni qoqqowu seejjote mini widira soorrishsha xa'miro komishiine la'e fajjituro soorramara dandaanno. Jeefishshu

እንደተጠበቀ ሆኖ ፈቃደኛ ያልሆኑ ተከሳሾች ወይም በፍትሐ ብሔር ትዕዛዝ የታሰሩ እና በዕድሜ የገፉ ታራሚዎች እንዲሰሩ አይገደዱም፡፡

4. ማረሚያ ቤት ከመንግሥት እና የግል ተቋማት ጋር ግንኙነት በመፍጠር እነዚህ ተቋማት የታራሚዎች የሥራ ውጤት የሆኑትን ምርት በቋሚነት የሚገዙበትን ወይም እንደሁኔታው የገበያ ትስስር በመፍጠር ገቢ እንዲገኝ ሊያደርግ ይችላል፣ ከሚገኘውም ገቢ በሥራው ወይም በአገልግሎቱ የተሳተፉ ታራሚዎች ተመጣጣኝ ክፍያ እንዲያገኙ ያደርጋል፡፡
5. ማረሚያ ቤት ታራሚዎች የሚሳተፉበት ሥራ ወይም አገልግሎት አሰጣጥ የእስር ጊዜያቸውን ጨርሰው ወደ ሕብረተሰቡ ሲቀላቀሉ ለሚመሩት ሕይወት ጠቃሚ መሆኑን ማረጋገጥ አለበት፡፡

45. ታራሚዎችን ስለማዛወር

1. የመጨረሻ ውሳኔ ያገኘ እስረኛ ቤተሰቦቹ ወደ ሚኖሩበት አካባቢ ወይም ከክልሉ ወደ ፌዴራል ወይም ሌሎች ክልሎች፣ ወይም ከፌዴራል ወይም ሌሎች ክልሎች ወደ ክልሉ ማረሚያ ቤት ለመዛወር ከጠየቀ በኮሚሽኑ ታይቶ ሲፈቀድ ሊዛወር ይችላል፡፡ ዝርዝር አፈጻጸሙ በደንብ ይወሰናል፡፡
2. ታራሚ ከታሰረበት ማረሚያ ቤት ወደ

tittirsha wodhotenni gumullanni.

2. Seejjamaanchu usuramino seejjote mininni wole seejjote mine sorrishsha afi'rinota injiitanno doogonni maatesira woy hasi'ranno manchira egensiisate qoosso noosi.

CINAANCHO GAFA SHOOLE

HOBBAATE AGARATE AMURAATUBBA

46. Agarooshshunna Qorqorshu Hasiishsha

Seejjote mini usuramaanotenna seejjote mini dagoomi hobbaate agarate seejjote mini wodhonna amanyoote agarsiisate hattono ga'labbosi agarantino keeraanchu seejjote mini qooxeessi hee'ranno gede assate hasiisannoha agarooshshunna qorqorshu amuraate diriirsanno; disipiliinete qaafubba adhanno.

47. Yaaddote Deerra Badannire

1. Seejjote mini usuramaano haa'rinkunni harancho yanna giddo mittu mittunku usuramaanchi akata, albiidi dhagge, usuramino korkaata, seejjote mine keeshshanno yanna gawalo hattono woloota xaadooshshu noonsa ikkitubba xiinxallatenni usuramaanchu seejjote mine keeshshi yannara usuru mininni fule ba''ate, wolootu seejjamaano

ሌላ ማረሚያ ቤት መዛወሩን አመቺ በሆነ መንገድ ለቤተሰቦቹ ወይም ለሚፈልገው ሰው የማሳወቅ መብት አለው፡፡

ንዑስ ክፍል አራት

የደህንነት ጥበቃ ሥርዓቶች

46. የጥበቃ እና ቁጥጥር አስፈላጊነት

ማረሚያ ቤቱ የእስረኞቹን እና የማረሚያ ቤት ማኅበረሰብ ደህንነት ለመጠበቅ የማረሚያ ቤቱን ደንብና ሥርዓት ለማስጠበቅ እንዲሁም ፀጥታው የተከበረ ሰላማዊ ማረሚያ ቤት አካባቢ እንዲኖር ለማድረግ አስፈላጊ የሆነ ጥበቃ እና ቁጥጥር ሥርዓት ይዘረጋል፤ የዲስፒሊን እርምጃዎችን ይወስዳል፡፡

47. የስጋት ደረጃዎችን ስለመለየት

1. ማረሚያ ቤት እስረኞችን እንደተቀበለ በተወሰነ ጊዜ ውስጥ የእያንዳንዱን እስረኛ ፀባይ፣ የቀድሞ ታሪክ፣ የታሰረበትን ምክንያት፣ በማረሚያ ቤት የሚቆይበትን የጊዜ ርዝመት፣ እንዲሁም ሌሎች ተያያዥነት ያላቸውን ሁኔታዎች በማጥናት እስረኛው በማረሚያ ቤት ቆይታው ከእስር ቤት ለማምለጥ፣ በሌሎች እስረኞች እንዲሁም የማረሚያ ቤት ሠራተኞች ላይ ጉዳት ለማድረስ፣ ፀጥታ እና ሰላምን ለማደፍረስ፣ የማረሚያ

hattono seejjote mini loosasine aana gawajjo iillishate, ga'labbonna keere boo'reessate, seejjote mini wodhonna amanyoote sa"ate, jajju aana hattono umisi aana gawajjo iillishate hee'rannosi yine hendanni yaaddote deerra badatenni jawa, mereerimanna manaado yaaddote deerra gaamanno.

2. Seejjote mini konni quwi cinaanchu quwi (1) garinni yaddote deerra badi gedensaanni yaaddote deerri ledo taalcho ikkino agarooshshunna qorqorshu amuraate diriirsatenni loosu aana hosiisanno.
3. Seejjote mini konni quwi cinaanchu quwi (1) aana worroonni garinni fushshanno yaaddote deerra yanna yannatenni keenatenni usuramaano gaamantino deerra woyyeessanno.

48. Bisu, Jajjunna Hee'nanni Baychi Fattasho

1. Seejjote mini konni lallawinni tungoonnisi usuramaano agarate, seejjote mini keerenna ga'labbo agarsiisate, seejjote mini dagoomi hobbaate agarsiisate yawosi fulate calla towaanyote dagganno mannoota, seejjote minira eanno horoonshu uduunni woy sagalenna agato hattono usuramaano heedhanno, loossanno woy goxxanno baychi aana fattasho assanno.
2. Seejjote mini assanno fattasho ayee

ቤትን ደንብ እና ሥርዓት ለመጣስ፣ በንብረት ላይ እንዲሁም በራሱ ላይ ጉዳት ለማድረስ ይኖረዋል ተብሎ የሚገመተውን የስጋት ደረጃ በመለየት በከፍተኛ፣ መካከለኛ እና ዝቅተኛ የስጋት ደረጃ ይመድባል፡፡

2. ማረሚያ ቤት በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (1) መሠረት የስጋት ደረጃዎችን ከለየ በኋላ ከስጋት ደረጃው ጋር ተመጣጣኝ የሆነውን የጥበቃ እና ቁጥጥር ሥርዓት በመዘርጋት ይተገብራል፡፡
3. ማረሚያ ቤት በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (1) ላይ በተመለከተው መሠረት የሚያወጣቸውን የስጋት ደረጃዎች በየጊዜው በመገምገም እስረኞቹ የተመደቡበትን የስጋት ደረጃ ያሻሽላል፡፡

48. አካላዊ፣ የንብረት እና የመኖሪያ ቦታ ፍተሻ

1. ማረሚያ ቤት በዚህ አዋጅ የተጣለበትን እስረኞችን የመጠበቅ፣ የማረሚያ ቤትን ሰላምና ፀጥታ የማስከበር፣ የማረሚያ ቤትን ማህበረሰብ ደህንነት የማስጠበቅ ኃላፊነቱን ለመወጣት ብቻ ለጉብኝት የሚመጡ ሰዎችን፣ ወደ ማረሚያ ቤት በሚገቡ መገልገያ እቃዎች ወይም ምግቦች እና መጠጦች እንዲሁም እስረኞች በሚኖሩበት፣ በሚሰሩበት ወይም በሚተኙበት ቦታዎች ላይ ፍተሻዎችን ያደርጋል፡፡

garinnino ikkiro usuramaanote woy towaataanote ayirrinye shollishshanno woy hojji qoossonsa korkaatiweelo kissanno woy waajjishiishatenna qorichishate aana illachishshinota ikka dinose.

3. Konni quwi cinaanchu quwi (1) woro heedhurono usuramaanote woy towataanote giddoydi biso fattasha didandiinanni. Ikkollana konne assate ikkadunna ammansiisanno korkaati hee'riro giddoydi mannimma bisi fattasho assinannihu qoqqonboonni baycho, labbanno koo-teemmanninna yannate uduunninni ikkanno.
4. Fattasho assinanni yanna, amuraatinna gari hattono fattashotenni anfoonni hoollonnirichi aana adhinanni qaafo konne lalllawa loosu aana hosiisate fultanno wodhonni woy garimma noosi seeri garinni gumullanni.

49. Agarooshshunna Qorqorshu Gara

1. Seejjote mini fule ba"ate wo'naalanna woy qixxaawanna anfoonni, wolootu usuramaano woy komishiinete loosaasine aana gawajjo iillishate wo'naalino woy iillishino; woy seejjote mini wodhonna amanyoote ayirrisate fajjameessa ikkinokki; woy seejjote mini sooreeyyenna poolise hajajo adhate fajjameessa ikkinokki; woy fayyimmate korkaatinni umisi

2. ማረሚያ ቤት የሚያደርገው ፍተሻ በማንኛውም ሁኔታ ቢሆን የእስረኞቹን ወይም የጎብኝዎችን ክብር የሚያዋርድ ወይም የግላዊነት መብታቸውን ያለምክንያት የሚጥስ ወይም ለማስፈራራት እና ለመቅጣት ያለመ መሆን የለበትም፡፡

3. የዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (1) ድንጋጌ ቢኖርም የእስረኞች ወይም የጎብኝዎችን የውስጥ ሰውነት አካል መፈተሽ አይቻልም፡፡ ይሁን እንጂ ይህንን ለማድረግ በቂና አሳማኝ ምክንያት ሲኖር የውስጥ ሰውነት አካል ፍተሻው የሚደረገው በተከለለ ቦታ፣ በተመሳሳይ ጾታና በዘመናዊ መሣሪያ ይሆናል፡፡

4. ፍተሻ የሚደረግበት ጊዜ፣ ሥርዓት፣ እና ሁኔታ እንዲሁም በፍተሻው በተገኙ የተከለከሉ ነገሮች ላይ የሚወሰደው እርምጃ ይህንን አዋጅ ለማስፈፀም በሚወጣው ደንብ ወይም አግባብነት ባለው ሕግ መሠረት ይወሰናል፡፡

49. የጥበቃ እና ቁጥጥር ሁኔታዎች

1. ከማረሚያ ቤት ለማምለጥ ሲሞክር ወይም ሲዘጋጅ የተገኘ፣ በሌሎች እስረኞች ወይም በኮሚሽኑ ሠራተኞች ላይ ጉዳት ለማድረስ የሞከረ ወይም ያደረሰ፤ ወይም የማረሚያ ቤቱን ደንብና ሥርዓት ለማክበር ፍቃደኛ ያልሆነ፤ ወይም የማረሚያ ቤቱን ኃላፊዎች እና

aana gawajjo iillishate wo'naalino usuramaanchi harancho yannara calla seejjote mini hoowe giddo heedhanno baxxitino usuru mini kifile giddo keeshshanno gede assinara dandiinanni.

2. Konni quwi cinaanchu quwi (1) xawinsoonnihu hee'rirono:-
   a. usuramaancho 15 sufamino barri aleenni baxxitino usuru kifile giddo keeshshiisha;
   b. usuramaancho tunsitino usuru kifile giddo keeshshiisha;
   c. baxxitino usuru kifile giddo keeshshanno gede assinoonni usuramaanchi barru giddo ajay ajeenna 3 sa''ate xe'inokki yannara usuramino kifilenni fule fanu baychi aana kalaqamu xawaabba la''annokki gede hoola;
   d. usuramaancho ikkadu hala'linyi noonsakki, kalaqamu xawaabba eessate dandiisiisano ikkadu hala'linyi noose maskoote noonsakki, fayyimmasi danote tuganno, elekitirikete caabbichi noonsakki, daallasu, firaashenna gonxay uddanna noonsakki kifile giddo keeshshanno gede assa;
   e. Meyaata, wedella hattono fayyimmate qarri korkaatinni baxxitino kifile giddo usuranturo jawa fayyimmate mitiimmara

ፖሊሶች ትዕዛዝ ለመቀበል ፍቃደኛ ያልሆነ፤ ወይም በጤና ሁኔታው በራሱ ላይ ጉዳት ለማድረስ የሞከረ እስረኛ ለተወሰነ ጊዜ ብቻ በማረሚያ ቤቱ ግቢ ውስጥ በሚገኝ የተለየ የእስር ክፍል ውስጥ እንዲቆይ ሊደረግ ይችላል፡፡

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) የተገለጸው ቢኖርም፡-
   ሀ. እስረኛን ከ15 ተከታታይ ቀናት በላይ በተለየ የእስር ክፍል ውስጥ ማቆየት፤
   ለ. እስረኛን በጨለማ የእስር ክፍል ውስጥ ማቆየት፤
   ሐ. በተለየ የእስር ክፍል ውስጥ እንዲቆይ የተደረገን እስረኛ በቀን ውስጥ ቢያንስ ከ3 ሰዓት ላላነሰ ጊዜ ከታሰረበት ክፍል ውስጥ ወጥቶ በክፍት ቦታ ላይ የተፈጥሮ ብርሃን እንዳያይ መከልከል፤
   መ. እስረኛውን በቂ ስፋት በሌላቸው፣ የተፈጥሮ ብርሃንን ለማስገባት በማያስችሉ በቂ ስፋት ያለው መስኮት በሌላቸው፣ የጤና ሁኔታን ለአደጋ በሚያጋልጥ፣ የኤሌክትሪክ ብርሃን በሌላቸው፣ አልጋ፣ ፍራሽ እና የመኝታ አልባሳት በሌላቸው ክፍል ውስጥ እንዲቆይ ማድረግ፤
   ሠ. ሴቶች፣ ወጣቶች እንዲሁም በጤና

reqecci yitara dandiitanno usuramaano baxxitino kifile giddo keeshshitanno gede assa;

f. baxxitino usuru kifile giddo usurantino usuramaano disipiliinete buuxo assinanni yanna aleenni, seeranna amanyoote agarsiisate gadachishannohu gobbaanni muli maatensanna seeru ayyaayyamaanonsa ledo xaaddannokki gede assa; hoolloonni assooteeti.

3. Seejjote mini poolise umonsa gawajjote gargadhate woy wolootu usuramaano hobbaate aana iillishanno gawajjo gargarate woy seejjote mini wodhonna amanyoote agarsiisate mitiimma kalaqqanno woy gawajjo iillishate wo’naaltanno usuramaano aana jaddote seeri garinni taalcho wolqa horoonsi’ra dadiitanno.

50. Usuru Uduunne Horoonsi’nanni Gara

1. Seejjote mini yaaddote deerrinsa jawaho yine gaammoonni gaamo giddo heedhanno usuramaano woy baxxitino kifile giddo usurante heedhanno usuramaano woy wole ayee korkaatinni uminsa, wolootu usuramaano woy seejjote mini poolise aana gawajjo iillishshara dandiitanno yine hendanni usuramaano hattono usuramaano agarate hasiisannoha ikkiro seejjote mini hoowe gobbaanni

ችግር ምክንያት በተለየ ክፍል ውስጥ ቢታሰሩ ለከፋ የጤና ችግር ሊዳረጉ የሚችሉ እስረኞችን በተለየ ክፍል ውስጥ እንዲታሰሩ ማድረግ፤

ረ. በተለየ የእስር ክፍል ውስጥ የታሰሩ እስረኞች የዲሲፕሊን ማጣራት ከሚወሰወደው ጊዜ በላይና ሕግና ሥርዓትን ለማስከበር ከሚያስገድደው ውጪ ከቅርብ ቤተሰቦቻቸው እና ጠበቆቻቸው ጋር እንዳይገናኙ ማድረግ ፤ የተከለከሉ ተግባራት ናቸው፡፡

3. የማረሚያ ቤቱ ፖሊሶች እራሳቸውን ከጥቃት ለመከላከል ወይም በሌሎች እስረኞች ደህንነት ላይ የሚያደርስን ጉዳት ለመከላከል ወይም የማረሚያ ቤቱን ደንብ እና ሥርዓት ለማስከበር ችግር በሚፈጥሩ ወይም ጉዳት ለማድረስ በሚሞክሩ እስረኞች ላይ በወንጀል ሕጉ መሠረት ተመጣጣኝ ኃይል መጠቀም ይችላሉ፡፡

50. የእስር መሣሪያዎች አጠቃቀም

1. ማረሚያ ቤት የስጋት ደረጃቸው ከፍተኛ ነው ተብሎ በተመደበው ምድብ ውስጥ የሚገኙ እስረኞች ወይም በተለየ ክፍል ውስጥ ታስረው የሚገኙ እስረኞች ወይም በሌላ ማናቸውም ምክንያት በራሳቸው፣ በሌሎች እስረኞች ወይም በማረሚያ ቤት ፖሊሶች ላይ ጉዳት ሊያደርሱ ይችላሉ

hodhinsanninsa yannara angate kaateeninni usurantanno gede assara dandaanno.

2. Usuramaano yoote mine woy wole yooaancho uurrinsha woy xagishshu uurrinsha woy ayee mootimmaame woy mootimmaame ikkitinokki uurrinsha albaanni shiqqanno woyte kaateenunni diusurantanno.
3. Usuramaano kaateenunni usurate assooti mannihimmate ayirrinyensa shollishate woy waajjishiishate illachishinoha ikka dinosi.

51. Disipiliinete Hunaanchimmanna Qaafo

1. Komishiine usuramaanchu seejjote mini giddo keeshshanno yannara loosanno loossa, wolootu usuramaano woy seeejjote mini dagoomi ledo hee'rasira hasiissanno dispiliinete xaadooshshenna akata, hoollooni assoote, seejjote mini wodhonna amanyootire hattono dispiliinete sao loosanturo adhi'nara hasiissanno qaafo woy qorichubba gara murate fultanno tittirshu biddissubba loosu aana hosiisanno.
2. Kuni quwi cinaanchu quwi (1) hee'rino:-

   a. usuramaanote aana bisu gawajjo iillisha woy gana;

   b. usuramaanchunniha mannihimmate ayirrinye shollishanno assoote loosa woy xonanna reewa;

ተብለው የሚገመቱ እስረኞች እንዲሁም እስረኞችን ለመጠበቅ አስፈላጊ ሲሆን ከማረሚያ ቤቱ ግቢ ውጭ በሚጓጓዙበት ወቅት በእጅ ካቴና እንዲታሰሩ ሊያደርግ ይችላል፡፡

2. እስረኞች ፍርድ ቤት ወይም ሌላ የዳኝነት ተቋም ወይም ሕክምና ተቋም ወይም በማንኛውም መንግሥታዊ ወይም መንግሥታዊ ያልሆነ ተቋም ፊት ሲቀርቡ በካቴና አይታሰሩም፡፡
3. እስረኞችን በካቴና የማሰር ተግባር ሰብአዊ ክብራቸውን ለማዋረድ ወይም ለማስፈራራት ያለመ መሆን የለበትም፡፡

51. የዲስፒሊን ጥፋት እና እርምጃዎች

1. ኮሚሽኑ እስረኛ በማረሚያ ቤት ቆይታው ስለሚፈጽማቸው ተግባሮች፣ ከሌሎች እስረኞች ወይም የማረሚያ ቤቱ ማህበረሰብ ጋር ሊኖረው ስለሚገባው ግንኙነትና ፀባይ፣ ስለተከለከሉ ተግባሮች፣ ስለማረሚያ ቤቱ ደንብና ሥርዓቶች እንዲሁም የዲሲፕሊን ጥፋቶች ሲፈፀሙ ሊወሰዱ ስለሚገባቸው እርምጃዎች ወይም ቅጣቶች ሁኔታዎች ለመወሰን የሚወጡ ዝርዝር መመሪያዎችን ተግባራዊ ያደርጋል፡፡
2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (1) ቢኖርም፡-

   ሀ. በእስረኞች ላይ አካላዊ ድብደባ ወይም ግርፋት መፈፀም፤

c. usuramaanchu afi'ranno sagale, wayinna fayyimmate owaante aana ittishsha tuga;
d. usuramaanchu maatesi woy ayaayyamaanosi ledo xaadannokki gede ittishsha tuga;
e. usuramaanote aana gaamote qoricha tuga;
f. usuramaanchu noosi fayyimmate mitiimma korkaatinni jawa fayyimmate gawajjo iillitasira dadiisiisanno qoricha qorichisha; hoolloonni assooteeti.

CINAANCHO GAFA ONTE

ADDI AMADOOSHSHI HASIISANNONSA USURAMAANO

52. Meyaate Usuramaano

1. Meyaate usuramaano heedhanno baychi meyaate poolisenni calla agaramanno.
2. Labballu seejjote mini loosaasine meyaate seejjote mini loosaasine ledo mitteenni ikka hoogiro meyaate usuramaano heedhanno baycho ea didandiitanno.
3. Meyaate usuramaano seejjote mine keeshshitanno yannara koo-teemmansanna hojji co'ichimma agarooshshinsa ledo xaadinohunni hasiisannonsa uduunne komishiine

ለ. የእስረኛውን ሰብአዊ ክብር የሚያዋርድ ተግባር መፈጸም ወይም ስድብ እና ዛቻ መሰንዘር፤

ሐ. እስረኛው በሚያገኘው የምግብ፣ የውሃና የህክምና አገልግሎት ላይ ገደብ መጣል፤

መ. እስረኛው ከቤተሰቦቹ ወይም ከጠበቆቹ ጋር እንዳይገናኝ ገደብ መጣል፤

ሠ. በእስረኞች ላይ የቡድን ቅጣት መጣል፤

ረ. እስረኛው ባለበት የጤና ችግር ምክንያት ለከፋ የጤና ጉዳት እንዲዳረግ የሚያስችል ቅጣት

መፈፀም፤ የተከለከሉ ተግባሮች ናቸው፡፡

ንዑስ ክፍል አምስት

ልዩ አያያዝ የሚያስፈልጋቸው እስረኞች

52. ሴት እስረኞች

1. ሴት እስረኞች የሚኖሩበት ቦታ በማረሚያ ቤት ሴት ፖሊሶች ብቻ ይጠበቃል፡፡
2. ወንድ የማረሚያ ቤት ሠራተኞች ከሴት የማረሚያ ቤት ሠራተኞች ጋር በአንድነት ካልሆነ በስተቀር ሴት እስረኞች ወደሚገኙበት ቦታ መግባት አይችሉም፡፡
3. ሴት እስረኞች በማረሚያ ቤት ቆይታቸው ወቅት ከጾታቸውና የግል ንጽህና አጠባበቃቸው ጋር በተያያዘ የሚያስፈልጋቸውን ቁሳቁሶች ኮሚሽኑ ያቀርባል፡፡
4. ሴት እስረኞች ቅርብ ክትትል

shiqishshanno.

4. Meyaate usuramaano muli ha’runso hasiissannosi 24 agana sainosikki qaaqqi hee’rinsaro ledonsa keeshshanno gede assinanni. Komishiine qaaqqu lophoranna fayyimmara hasiissanno baajeette gaantanno.
5. Konni quwi cinaanchu quwi (4) xawinsoonnihu hee’rirono dirinsa 24 agani aleenni ikkitino qaaquulli usuramaancho amansa ledo seejjote mine keeshshitanno gede yoote mini gumuliro seejjote mini gashshooti qaaqqote agarooshshenna kaa’lo assa noosi.
6. Meyaate usuramaano seejjote mini gobbaanni hee’rano qaaqqi hee’rinsaro agaraano poolise ledo fulatenni towaattanno gara woy seejjote mini hoowe giddo tenne hexxora addi baycho qixxeessatenni xaaddanno gara komishiine injeessa noose.
7. Meyaate usuramaano seejjote mine keeshshitanno yannara iltannoha ikkiro hospitaale woy fayyimmate uurrinsha hadhe iltanno gede assinanni loosu amuraate diriirsinanni.
8. Meyaate usuramaano seejjote mine keeshshitanno yannara godowinni, iltanno yannara hattono iltu gedensaanni taaltino sagalenna addi fayyimmate agarooshshe assinanninsa.
9. Meyaate usuramaano godowe noo yannaranna ili gedensaanni noo mittu diri giddo looso loosanno gede digadachamanno.

53. Wedellu Usuramaano

1. Seejjote mini wedellu usuramaano dagoomitte, saykoloojikaale, rosunna boohaarshu owaante afidhanno loosu

የሚያስፈልገው 24 ወር ያላለፈው ህጻን ካላቸው አብሯቸው እንዲቆይ ይደረጋል፡፡ ኮሚሽኑ ለህጻኑ እድገትና ጤንነት አስፈላጊውን በጀት ይመድባል፡፡

5. በንኡስ አንቀጽ (4) የተገለጸው ቢኖርም እድሜያቸው 24 ወር በላይ የሆኑ ህጻናት ከታራሚ እናታቸው ጋር በማረሚያ ቤት እንዲቆዩ ፍርድ ቤቱ ከወሰነ የማራሚያ ቤት አስተዳደሩ ለህጻኗ እንክብካቤ እና ድጋፍ ማድረግ አለበት፡፡

6. ሴት እስረኞች ከማረሚያ ቤት ውጭ የሚኖር ህጻን ካላቸው በአጃቢ ፖሊስ በመውጣት ህጻኑን የሚጎበኙበትን ሁኔታ ወይም በማረሚያ ቤቱ ግቢ ውስጥ ለዚሁ ዓላማ የተለየ ቦታ በማዘጋጀት እንዲገናኙ ሁኔታዎችን ኮሚሽኑ ማመቻቸት አለበት፡፡

7. ሴት እስረኞች በማረሚያ ቤት ቆይታቸው የሚወልዱ ከሆነ ወደ ሆስፒታል ወይም ጤና ተቋም ሄደው እንዲወልዱ የሚደረግበትን የአሠራር ሥርዓት ይዘረጋል፡፡

8. ሴት እስረኞች በማረሚያ ቤት ቆይታቸው በእርግዝና፣ በወሊድ እንዲሁም ከወሊድ በኋላ ተመጣጣኝ ምግብና ልዩ እንክብካቤ ይደረግላቸዋል፡፡

9. ሴት እስረኞች በእርግዝና እና ከወሊድ በኋላ ባለው አንድ ዓመት ጊዜ ውስጥ ሥራ እንዲሠሩ አይገደዱም፡፡

53. ወጣት እስረኞች

1. ማረሚያ ቤት ወጣት እስረኞች የማህበራዊ፣ የሥነ-ልቦና፣ የትምህርትና የመዝናኛ አገልግሎቶችን

amuraate diriirsanno.

2. Seejjote mini wedellu usuramaano rosu pirograaame aana beeqqitanno gede gadachanno.
3. Seejjote mini wedellu usuramaano maatensa afidhannoha baxxino baycho qixxeessanno.
4. Seejjote mini wedellu usuramaano amadooshshi dironsa hedote giddo worinoha ikkasi buuxanno.

54. Bisu Gawajjo Noonsa Usuramaano

1. Ayee usuramaanchi kalaqamasinni woy wolu korkaatinni wo'munni wo'ma woy bocunni bisu gawajjo woy surrete mitiimma heedhusiro umosi kaa'la dandaanno gede komishiine hasiissanno amadooshshu amuraate diriirsitanno.
2. Bisu gawajjo noonsari heedhanno kifilla, saga'linanni kifilla, coichimma agadhinanninna maatete xaadooshshi baychi injiinoha ikka noosi. Tittirsha wodhotenni gumullanni.

55. Gumulo Uynoonninsakki Usuramaano

Yoote ha'rinsho aana noo qaxxaramaanonna fitaabeerete yekkeeronni fooliishshote mine heedhanno usuramaano jaddotenni coa ikkite hedamate qoossonsa seejjote mini ayirrisatenna ayirrisiisate yawo noosi.

56. Wolootu Usuramaano

Fayyimmansanni, dirinsanni, noonsa bisu xe'nenni woy wole ayee korkaatinni addi amadooshshi hasiisannonsa

የሚያገኙበትን አሠራር ይዘረጋል፡፡

2. ማረሚያ ቤት ወጣት እስረኞች በትምህርት ፕሮግራም ላይ እንዲሳተፉ ያስገድዳል፡፡
3. ማረሚያ ቤት ወጣት እስረኞች ቤተሰቦቻቸውን የሚያገኙበት የተለየ ቦታ ያዘጋጃል፡፡
4. ማረሚያ ቤቱ የወጣት እስረኞች አያያዝ ዕድሜያቸው ያገናዘበ መሆኑን ያረጋግጣል፡፡

54. የአካል ጉዳተኛ እስረኞች

1. ማንኛውም እስረኛ በአፈጣጠሩ ወይም በሌላ ምክንያት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል የአካል ጉዳት ወይም በአዕምሮው ውስንነት ሲኖርበት ራሱን ማገዝ እንዲችል ኮሚሽኑ ተገቢውን የአያያዝ ሥርዓት ይዘረጋል፡፡
2. አካል ጉዳተኞች የሚኖሩባቸው ክፍሎች፣ የመመገቢያ ክፍሎች፣ የንጽህና መጠበቂያ እና ቤተሰብ ግንኙነት ቦታዎች ምቹና ተደራሽ መደረግ አለባቸው፡፡ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፡፡

55. ያልተፈረደባቸው እስረኞች

በፍርድ ሂደት ላይ ያሉ ተከሳሾች እና በፍትሐ ብሔር ክርክር በማረፊያ ቤት የሚገኙ እስረኞች ከወንጀል ነጻ ሆነው የመገመት መብታቸውን ማረሚያ ቤቱ የማክበር እና የማስከበር ኃላፊነት አለበት፡፡

56. ሌሎች እስረኞች

በጤናቸው፣ በዕድሜያቸው፣ ባለባቸው የአካል ጉዳት ወይም ሌላ ማንኛውም ምክንያት የተለየ አያያዝ

usuramaanora garimma noosi amadooshshu amuraate komishiine diriirsate yawo noose.

GAFA LEE

USURAMAANOTE GADACHUBBA

57. Usuramaanote Gadachubba

Usuramaano konni lallawinninna konne lallawa harunsite fultanno wodhubbanna biddissubbanni tungoonninsa gadachubba noo gedeenni heedheenna aantete noo gadachubba heedhanonsa:-

1. Konne lallawa quwa 51 cinaanchu quwi (1) worroonni garinni dukkinsanni yannara angate kaateeninni usuramanno gede hajanjisiro adhe jeefisate;
2. Seejjote mini poolise miillanna loosu sooreeyyenni uynannisi seeru hajajo adhatenna kaa’lamate;
3. Seejjote mini giddo jaddote assoote lairo egensiisate, naqaashshete woy qaxxarate qaale aaate;
4. Seejjote minita gallanni minira eate kiirranni saate ayirrisate;
5. Wolootu usuramaanota mannihimmate qoossonna ayirrinye agare, keerenna hobbaate ayirrise hee’rate;
6. Mootimma horoonsi’ranno gede

ለሚያስፈልጋቸው እስረኞች ተገቢውን የአያያዝ ሥርዓት ኮሚሽኑ የመዘርጋት ኃላፊነት አለበት፡፡

ክፍል ስድስት

የእስረኞች ግዴታዎች

57. የእስረኞች ግዴታዎች

እስረኞች በዚህ አዋጅ እና ይህንን አዋጅ ተከትለው በሚወጡ ደንቦችና መመሪያዎች የተጣሉባቸው ግዴታዎች እንደተጠበቁ ሆነው የሚከተሉት ግዴታዎች ይኖርባቸዋል፡-

1. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 51 ንዑስ አንቀጽ (1) በተደነገገው መሠረት በእጀባ ወቅት በእጅ ካቴና እንዲታሰር ሲታዘዝ ተቀብሎ የመፈጸም፤
2. በማረሚያ ቤቱ የፖሊስ አባሎች እና የሥራ ኃላፊዎች የሚሰጠውን ሕጋዊ ትዕዛዝ መቀበልና ትብብር የማድረግ፤
3. በማረሚያ ቤት ውስጥ የወንጀል ተግባር ሲመለከት የማሳወቅ፤ የምስክርነት ወይም የከሳሽነት ቃል የመስጠት፤
4. የማረሚያ ቤቱን ወደ መኖሪያ ቤት መግቢያ የቆጠራ ሰዓት የማክበር፤
5. የሌሎች እስረኞች ሰብአዊ መብት እና ክብር ጠብቆ፣ ሰላምና ደህንነት አክብሮ የመኖር፤
6. መንግሥት እንዲገለገልበት የሚሰጠውን ማንኛውንም ንብረት በአግባቡ መጠበቅ እና ሲወጣ የማስረከብ፤

uytannosi ayee jajja garunni agaranna fulano woyte qolate;

7. Seejjatenna co'isate ogeeyyenni uynannisita amaalete owaante garunni adhatenna loosu aana hosiisate;
8. Uynannisi '*yuniforme'* seejjote mini hajajanno garinni uddi'ratenna co'ichimmase agare horoonsi'rate;
9. Woloota dagoomu xadooshshira hasiissanno yawo fulate.

58. Hoolloonni Assootubba

Jaddote seerinna wolootta labbanno qoqqowu seerubbara worroonni hoolloonni assootubba noo gedeenni heedheenna usuramaano seejjote mine keeshshitanno yannara aantete worroonni assootubba jeefisa didandiitanno:-

1. Seejjote mini dagoomi keerenna hobbaate boo'reessitaanno gano, canconna ayee labbanno assootubba kakkaysa, beeqqanna kaa'la;
2. Gaamote gibbo kakkaysa, beeqanna kaa'la;
3. Woloota usuramaano woy seejjote mini loosaasine xona, shollishanna ajishate assoote coyi'ratenni, borrotenni woy malaatunni loosa;
4. Komishiine fushshitanno biddissi garinni seejjote minira eannokki gede hoolloonnire eessate wo'naala, eessa, amade leella woy horoonsi'ra;

7. በማረምና ማነፅ ባለሙያዎች የሚሰጠውን የምክር አገልግሎት በአግባቡ መቀበልና የመፈፀም፤
8. የሚሰጠውን ዩኒፎርም ማረሚያ ቤቱ በሚያዘዉ መሠረት መልበስ እና ፅዳቱን ጠብቆ የመጠቀም፤
9. ሌሎች ለማህበራዊ ግንኙነት አስፈላጊ የሆኑ ኃላፊነቶችን የመወጣት፤

58. የተከለከሉ ተግባራት

በወንጀል ሕጉና በሌሎች ተያያዥነት ባላቸው የክልሉ ሕጎች የተደነገጉ ክልከላዎች እንደተጠበቁ ሆነው እስረኞችን በማረሚያ ቤት ቆይታቸው የሚከተሉትን ተግባራት መፈፀም አይችሉም: -

1. የማረሚያ ቤቱን ማህበረሰብ ሰላም እና ደህንነት በሚያውክ አድማ፣ ብጥብጥ እና ማንኛውም መሰል ተግባርን ማነሳሳት፣ መሳተፍ እና መርዳት፤
2. የቡድን ፀብን ማነሳሳት፣ መሳተፍ እና መርዳት፤
3. ሌሎች እስረኞችን ወይም የማረሚያ ቤቱ ሠራተኞችን የመሳደብ፣ የማዋረድ እና የማሸማቀቅ ተግባርን በንግግር፣ በጽሑፍ ወይም በምልክት መፈፀም፤
4. ኮሚሽኑ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት ወደ ማረሚያ ቤት እንዳይገቡ የተከለከሉ ነገሮችን ለማስገባት መሞከር፣ ማስገባት፣ ይዞ መገኘት ወይም መጠቀም፤

GAFA LAMALA

QORQORSHUNNA KOFFEENYU AMURAATE

59. Xaphooma

Seejjote mini usuramaanote mannihimmate ayirrinyenna damatte qoosso ayirrisiisate; seejjote mini giddo ayee gawajjo, marariweello assooti, woloota kakkachimma wo'mitinonna mannimale ayiirrinye shollishshanno amadooshshubbanna qorichubba gatisatenna gargarate hattono seejjote mini hexxo jeefisate: -

1. Giddoydinna gobbaydi qorqorsha diriirsatenni loosu aana hosiisanno;
2. Ikkitote garinni sayikki bissanni towaatama fajjanno;
3. Usuramaanote woxaratto shiqishate qoosso ayirrisanno;

60. Giddoydi Qorqorsha

1. Seejjote mini diriirsanno uurrinshu giddoydi qorqorshi hee'ranno. Tittirsha biddisunni gumullanni.
2. Seejjote mini uurrinshu qorqorshi noo gedeenni hee'reenna Qoqqowu Xaphoomu Seeru Allaalshi harunsitannore sowaatenni hasiishshisi garinni uurrinshu qorqorsha assara dandaanno.
3. Dagoomu massagaano komite sufishshu noo qorqorsha assitanno.

ክፍል ሰባት

የቁጥጥርና የቅሬታ ሥርዓት

59. ጠቅላላ

ማረሚያ ቤቱ የእስረኞች ሰብዓዊ ክብርና መሠረታዊ መብቶች ለማስከበር፣ በማረሚያ ቤት ውስጥ ማንኛውንም ጥቃት፣ ማሰቃየት፣ ሌሎች ጭካኔ የተሞላባቸው፣ ሰብአዊነት የጎደላቸውና አዋራጅ የሆኑ አያያዞችንና ቅጣቶችን ለማስቀረትና ለመከላከል፣ እንዲሁም የማረሚያ ቤቱን ዓላማዎች ከግብ ለማድረስ፤

1. የውስጥና የውጭ ቁጥጥር በመዘርጋት ተግባራዊ ያደርጋል፤
2. እንደሁኔታው በሦስተኛ ወገን መጎብኘት ይፈቅዳል፤
3. የእስረኞች ቅሬታ የማቅረብ መብት ያከብራል፡

60. የውስጥ ቁጥጥር

1. በማረሚያ ቤቱ የሚዘረጋ ቋሚ የሆነ የውስጥ ቁጥጥር ይኖራል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፡፡
2. የማረሚያ ቤት ቋሚ ቁጥጥር እንዳለ ሆኖ የክልሉ ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ ተቆጣጣሪዎች በመላክ እንደአስፈላጊነቱ በቋሚነት ሊቆጣጠር ይችላል፡፡
3. የማህበረሰብ መሪዎች ኮሚቴ

61. Gobbaydi Qorqorsha

1. Wolu seerinni uynoonninsa biilloonyi noo gedeenni hee'reenna Itophiyu Mannihimmate Qoosso Komishiine, la'anonsa Qoqowu Amaale Mini Uurrinshu Komitenna Miilla, Dagate Riqiwamaano Amaale Mini Uurrinshu Komitenna Miilla, Imba Xebbaaqete Uurrinsha hattono seerunni qoqqowu seejjote mine qorqoratenna towaatate biilloonye uynoonninsa bissa ayee yannara balaxi-qorophishshu nookkiha seejjote minna towaatate, woxaaratto noonsa usuramaano hasaawisate, usuramaanote taje qorqorate, seejjote mini loosasine, poolise hattono sooreeyye hasaawisatenna guma woyyeessote hedonna qaafo ledo la'anonsa qoqqowu mootimma bissaranna dagate egensiisate biilloonyi noonsa.
2. Usuramaanote qoosso ayirrisiisatenna amadooshshu garansa woyyeessate hedatenni uurritino siviilete maamara, xiinxallote uurrinshubba woy xiinxallaano cinaanchu quwi (1) worroonni qorqorshu loossa balaxxe seejjote mine fajjishiishatenni loosa dandiitanno.
3. Itophiyu miila ikkino woy kaajjishshino kalqete deerri sheemaati garinni uurritino komishiinubba, komitubba,

ተከታታይነት ያለው ቁጥጥር ይደረጋል፡፡

61. የውጭ ቁጥጥር

1. በሌላ ሕግ የተሰጣቸው ሥልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ የኢትዮጵያ ሰብአዊ መብት ኮሚሽን፣ የሚመለከታቸው የክልል ምክር ቤት ቋሚ ኮሚቴዎችና አባላት፣ የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ቋሚ ኮሚቴዎችና አባላት፣ የእንባ ጠባቂ ተቋም፣ እንዲሁም በሕግ የክልሉን ማረሚያ ቤትን የመቆጣጠርና የመጎብኘት ሥልጣን የተሰጣቸው አካላት በማንኛውም ጊዜ ያለቅድሚያ ማስጠንቀቂያ ማረሚያ ቤቶችን የመጎብኘት፣ ቅሬታ ያላቸውን እስረኞች የማነጋገር፣ የእስረኞችን መዝገብ የመመርመር፣ የማረሚያ ቤት ሠራተኞችን፣ ፖሊሶችን እንዲሁም ኃላፊዎችን የማናገርና ውጤቱን ከማሻሻያ ሃሳብና እርምጃ ጋር ለሚመለከታቸው የክልል መንግሥት አካላትና ለሕዝብ የማሳወቅ ሥልጣን አላቸው፡፡
2. እስረኞች መብቶች ለማስከበርና የአያያዝ ሁኔታቸውን ለማሻሻል በማሰብ የተቋቋሙ የሲቪል ማህበራት፣ የምርምር ተቋማት ወይም ተመራማሪዎች በንዑስ አንቀጽ (1) የተመለከቱትን የቁጥጥር ተግባራት አስቀድመው ለማረሚያ ቤቱ በማስፈቀድ ማከናወን ይችላሉ፡፡
3. ኢትዮጵያ አባል በሆነችባቸው ወይም

rippoorterootanna labbannore Qoqqowu Xaphoomu Seeru Allaalshi fajjiro cinaanchu quwi (1) worroonni towaatatenna qorqorate hattono rippoorte shiqishate looso loossara dandiitanno.

62. Tuqu Xaadooshshi Towaanyo

1. Komishiine usuramaanote amadooshshe woyyeessatenna qansootu mashalaqe afi'rate qoossonsa buuxisi'rate dandiitanno gede tuqu xaadooshshi usuramaaanote amadooshshi towaanyo assa dandiitanno.
2. Konni quwi cinaanchu quwi (1) worroonihu noo gedeenni hee'renna seejjatenna co'isate yaaddo ikkitino ga'labbote miitiimma hee'rase buunxiro komishiine tuqu xaadooshshi towaanyo wo'munni wo'ma woy gama uurritanno gede assitara dandiitanno.

63. Koffeenya Shiqishi'rannire

1. Usuramaanchu amadooshshesi, dispiliinete ku'laatonna uynoonnisi gumulo lainohunni koffeenya shiqishate qoossosi agarantinote.
2. Koffeenya usuramaanchu, fiixisi, seeru amaalanchisi woy hajo la'anonke yitanno wolootu mannooti shiqishshara dandiitanno.
3. Koffeenya shiqishate foji agaramanno.
4. Koffeenya shiqishate korkaatinni koma

ባጸደቀቻቸው ዓለም አቀፍ ስምምነቶች መሠረት የተቋቋሙ ኮሚሽኖች፣ ኮሚቴዎች፣ ራፖርተሮችና የመሳሰሉት በክልሉ ጠቅላይ ዐቃቤ ሕግ ሲፈቀድ በንዑስ አንቀፅ (1) የተቀመጠውን የመጎብኘትና የመመርመር እንዲሁም ሪፖርት የማቅረብ ሥራ ሊሠሩ ይችላሉ፡፡

62. የመገናኛ ብዙኃን ጉብኝት

1. ኮሚሽኑ የእስረኞችን አያያዝ ለማሻሻል እና ዜጎች መረጃ የማግኘት መብታቸውን ማረጋገጥ እንዲችሉ የመገናኛ ብዙሃን ስለእስረኞች አያያዝ ጉብኝት ማድረግ ይችላሉ፡፡
2. የዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1) ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ለማረምና ለማነጽ ስጋት የሆነ የፀጥታ ችግር መኖሩ ሲረጋገጥ ኮሚሽኑ የመገናኛ ብዙሃንን ጉብኝት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል እንዲቋረጥ ሊያደርግ ይችላል፡፡

63. ቅሬታ ስለማቅረብ

1. እስረኛዉ አያያዙን፣ የዲሲፕሊን አቤቱታ እና የተሰጠበትን ውሳኔ አስመልክቶ ቅሬታ የማቅረብ መብቱ የተጠበቀ ነው፡፡
2. ቅሬታውን እስረኛው፣ በዘመዶቹ፣ በሕግ አማካሪው ወይም ጉዳዩ ይመለከተናል የሚሉ ሌሎች ሰዎች ሊያቀርቡ ይችላሉ፡፡
3. የቅሬታ አቀራረብ ምሥጢራዊነት ይጠበቃል፡፡
4. ቅሬታ በመቅረቡ ምክንያት ብቀላ፣ ማስፈራራትና ሌሎች አሉታዊ ተግባራትን መፈፀም የተከለከለ ነው፡፡
5. የቅሬታ አቀራረቡ ዝርዝር በመመሪያ

amade gawajja, waajjishiishanna wolootu garimma noonsakki assootuwa loosa hoolloonnite.

5. Koffeenya shiqishi’rate tittirsha biddisunni gumullanni.

64. Yoote Mini Biilloonye

1. Usuramaanchu konni gafira shiqishino woxarattora dawaro afi’ra hoogiro woy tunge sa’nisiro woxarattosi umi dirimi yoo minira lamu agani giddo shiqishi’ra dandaanno.
2. Yoote mini yekkeeronna seejjote mini sooreeyye hajote garinni maciishshi gedensoonni konni lallawinna garimma noonsa seerubba garinni garaho yee ammananno hajajo woy gumulo aanno.

GAFA SETTE

ADDI ADDI WORO

65. Seejjote Mine Seejjamaanote Uynanni Addi Horo

1. Seejjote minna konni lallawinni worroonni seejjate, co’isatenna wirro dagate ledora karsate hexxonsa gumaamimmara assitanno seejjate wo’naalshinni danchu akatoominni massagantanno, dagoomaho jawa mitiimma abbitanokiriranna lawishsha ikkitino usuramaanora hajote garinni jawaachishate horo uytansara

ይወሰናል፡፡

64. የፍርድ ቤት ሥልጣን

1. እስረኛው በዚህ ክፍል ላቀረባቸው ቅሬታዎች መልስ ካላገኘ ወይም ውድቅ ከተደረገበት ቅሬታውን ለመጀመሪያ ደረጃ ፍርድ ቤት በሁለት ወር ጊዜ ሊያቀርብ ይችላል፡፡
2. ፍርድ ቤቱ ክርክሩንና የማረሚያ ቤት ኃላፊዎችን እንደነገሩ ሁኔታ ከሰማ በኋላ በዚህ አዋጅ እና አግባብነት ባላቸው ሕጎች መሠረት ተገቢ ነው ብሎ የሚያምነውን ትዕዛዝ ወይም ውሳኔ ይሰጣል፡፡

ክፍል ስምንት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

65. በማረሚያ ቤት ለእስረኞች የሚሰጡ ልዩ ጥቅሞች

1. ማረሚያ ቤቶች በዚህ አዋጅ የተደነገገውን የማረም፣ የማነፅና መልሶ ወደ ሕብረተሰቡ የመቀላቀል ዓላማቸውን ለማሳካት በሚያደርጉት የማረም ጥረት በመልካም ሥነ ምግባር ለሚመሩ፣ ለሕብረተሰቡ አደገኝነት ለሌላቸውና አርአያ ለሆኑ እስረኞች እንደነገሩ ሁኔታ የማበረታቻ ጥቅም ሊሰጧቸው ይችላሉ፡፡
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (1)

dandiitanno.

2. Konni quwi cinaanchu quwi (1) xawinsoonni woro noo gedeenni heedheenna komishiine fushshitanno biddissi garinni seejjote mini usuramaanchu:-
   a. Jawu agarooshshi noosi seejjote mininni shimiidi agarooshshi noosihura soorra;
   b. Seejjote mini gobbaanni ha’re loosatenna loosino loosirano woyyaawino baatooshshe baata;
   c. Yoote yannansa gudate aana noo dancha akatoommensanni egenantinonna usuru mininni fule ba”ate yaaddo dinonsa yee badino usuramaano agaraano poolise nookkiha fulte maatensa ledo xaadde higganno gara fajja;
   d. Komishiine usuramaano akatunni co’issanno, seejjitanno woy yoo gudiro dagate ledo wo’millaanchu garinni karsamate kaa’lanno woy dandisiisanno yitanno woloota addi jawachishsha aa dandiitanno.

66. Amekkironna Usurunni Tidhama

1. Jaddote seeri garinni amekkirote iillishanno safaraano wonshino usuramaanchira seejjote mini gumulo uyno yoo mine amekkiro xa’mannosi. Tittirsha wodhotenni gumullanni.
2. Usuraamaano usurunni tidhantanno woyte konni lallawi quwa 31 garinni

የተጠቀሰው ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ ኮሚሽኑ በሚያወጣው መመሪያ መሠረት ማረሚያ ቤት ለእስረኛው፡-

ሀ. ከፍተኛ ጥበቃ ካለው ማረሚያ ቤት ወደ ዝቅተኛ ጥበቃ ያለው ማዘዋወር፤

ለ. ከማረሚያ ቤት ውጭ ሄዶ የመሥራት እና ለሠራውም ሥራ የተሻለ ክፍያ መክፈል፤

ሐ. የፍርድ ጊዜያቸውን በማጠናቀቅ ላይ ያሉ በመልካም ሥነ-ምግባራቸው የሚታወቁ እና ከእስር ቤት የማምለጥ ስጋት የላቸውም ብሎ የለያቸውን እስረኞች ያለ አጃቢ ፖሊስ ወጥተው ከቤተሰቦቻቸው ጋር ተገናኝተ የሚመለሱበትን ሁኔታ መፍቀድ፤

መ. ኮሚሽኑ እስረኞችን በሥነ-ምግባር ያንፃል፣ ያርማል ወይም ፍርድን ሲጨርስ ወደ ህብረተሰቡ በተሟላ ሁኔታ ለመቀላቀል ይረዳል ወይም ያስችላል ያለውን ልዩ ማበረታቻ መስጠት ፤ይችላል፡፡

66. አመክሮና ከእስር ስለመለቀቅ

1. በወንጀል ሕግ መሠረት ለአመክሮ የሚያበቁ መመዘኛዎችን ላሟላ እስረኛ ማረሚያ ቤቱ ፍርዱን ከሰጠው ፍርድ ቤት አመክሮ ይጠይቅለታል፡፡ ዝርዝሩ

seejjote mini haa’rino womaashshanna jajja wirro qolate gadacho noosi.

67. Federaaletenna Wolootu Qoqqowi Seejjote Minna Ledo Hee’ranno Loosu Xaadooshshe

1. Komishiinete seerunni uynoonnise wolapho noo gedeenni heedheenna federaaletenna wolootu qoqqowi ledo hee’ranno xadooshshe kaajjishate dandiisitanno gutu songo uurrissanno; songo beeqqitanno.
2. Gutu songo massagantanno giddoydi galtinote wodho fushshitanno woyte beeqqitanno.
3. Komishiine gutu songo loossa federaaletenna wolootu qoqqowi seejjote mini ledo ikkatenni ha’rissanno; gutu songo hexxo, biilloonyinna loosu qeechi federaalete seerinni gumullanniha ikke aantete noore hanqafanno:-
   a. Gobboomu poolise, isitiraateejenna yannate hajo aana gutunni loosa;
   b. Agarooshshe, hobbaate, damatte hasatto, seejjatenna co’isate istaandarde qixxessitanno, loosu aana hosiissanno, jeefishsha ha’runsa;
   c. Gobboomu seejjote minna owaante woyyeessate, taalu deerrira noore assate dandiisiisanno xiinxallo assatenni dancha wo’naalshubba gamba assatenni tuqishshu hee’ranno

በደንብ ይወሰናል፡፡

2. እስረኞች ከእስር ሲለቀቁ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 31 መሠረት ማረሚያ ቤቱ የተረከባቸውን ገንዘብና ንብረቶች መልሶ የማስረከብ ግዴታ አለበት፡፡

67. ከፌዴራልና ከሌሎች ክልል ማረሚያ ቤቶች ጋር ስለሚኖር ግንኙነት

1. የኮሚሽኑ በሕግ የተሰጠው ነፃነት እንደተጠበቀ ሆኖ ከፌዴራልና ከሌሎች ክልሎች ጋር የሚኖርን ግንኙነት ለማጠናከር ያስችል ዘንድ የጋራ ጉባኤውን በጋራ ያቋቁማል፣ በጉባኤውም ይሳተፋል፡፡
2. የጋራ ጉባኤው የሚመራበት ውስጠ ደንብ ሲያወጣ ይሳተፋል፡፡
3. ኮሚሽኑ የጋራ ጉባኤው ስራዎች ከፌዴራሉና ከሌሎች ክልል ማረሚያ ቤት ጋር በመሆን በጋራ ያከናውናል፡፡ የጋራ ጉባዔው ዓላማ፣ ኃላፊነትና ተግባር በፌዴራል የማረሚያ ቤት ሕግ የሚወሰን ሆኖ የሚከተሉትን ያካትታል፡-
   ሀ. ሀገራዊ ፖሊሲዎች፣ ስትራቴጂዎችን እና ወቅታዊ ጉዳዮች ላይ በጋራ መስራት፤
   ለ. የጥበቃ፣ የደህንነት፣ የመሠረታዊ ፍላጎት፣ የማረም እና ማነፅ ስታንዳርዶችን ማዘጋጀት፣ ተግባራዊ ማድረግ፣ አፈጻፀሙን መከታተል፤

gede assa;

d. Seejjote poolise fila, qajeelsha, qaxaranna woloota gashshootitte hajubba aana gutunni loosa;

e. Usuramaanote mashalaqqenna istaatistiikise sooridhanno amuraate diriirsa;

f. Seejjote mini poolise filatenna qaxarate, rosohonna qajeelshaho, suusa aate, wodhote uduunne, qodhonna woloota xaaddanno hajubba aana gobboomu istaandaarde fushsha;

4. Komishiine konni lallawinna xaadooshshu noonsa seerubbanni uynoonnise biilloonye fulate dandiisiisanno hajubba, istaandarde, woleno kuri labbinore gutu songo ajanda ikkitanno assate wo’naaltanno; umise yawono fultanno.

68. Jaddote Xama’mooshshe

Komishiinete sokka ledo amadaminohunni loosantanno jaddora jaddote seerira poolisete miilira worroonnihu seejjote poolise miilirano jeefisamannoha ikkanno.

69. Loosu Aana Hossannokki Seerubba

Konni lallawi ledo kiphamanno ayee lallawi, wodho, biddissi woy rosamino assooti konni lallawinni hanqafantino hajubbara jeefishshu dihee’rannonsa.

ሐ. ሐገራዊ የማረሚያ ቤቶችን አገልግሎት ለማሻሻል ተቀራራቢነት ያለው እንዲሆን የሚያስችል ጥናትና ምርምር በማድረግ ምርጥ ተሞክሮዎችን በማሰባሰብና በመቀመር እንዲስፋፉ ማድረግ፤

መ. በማረሚያ ፖሊስ ምልመላ፣ ሥልጠና፣ ቅጥርና ሌሎች አስተዳደራዊ ጉዳዮች ላይ በጋራ መስራት፤

ሠ. የእስረኞች የመረጃና ስታትስቲክስ ልውውጥ ሥርዓት መዘርጋት፤

ረ. በማረሚያ ፖሊስ ምልመላና ቅጥር፣ በትምህርትና ስልጠና፣ በማዕረግ አሰጣጥ፣ በደንብ ልብስ አለባበስ፣ በትጥቅና ሌሎች ተዛማጅ ጉዳዮች ላይ ሀገር አቀፍ ስታንዳርድ ማውጣት፡፡

4. ኮሚሽኑ በዚህ አዋጅና ተያያዥነት ባላቸው ሕጎች የተሰጡትን ሃላፊነቶች ለመወጣት የሚያስችሉ ጉዳዮች፣ እቅዶች፣ ስታንዳርዶች፣ ወዘተ የጋራ ጉባኤው አጀንዳ እንዲሆኑ ለማድረግ ይጥራል፤ የራሱንም ሃላፊነት ይወጣል

68. የወንጀል ተጠያቂነት

ከኮሚሽኑ ተልዕኮ ጋር በተያያዘ ለሚፈፀሙ ወንጀሎች በወንጀል ሕጉ ለፖሊስ አባል የተደነገገው ለማረሚያ ፖሊስ አባልም ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

69. ተፈጻሚነት የማይኖራቸው ሕጎች

ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን ማናቸውም አዋጅ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም ልማዳዊ አሠራር በዚህ አዋጅ በተመለከቱ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኖራቸውም፡፡

70. Wodhonna Biddissa Fushshate Biilloonye

1. Lallawa jeefisiisate hasiissanno wodho Qoqqowu Jeefisiisaanote Amaale Mini fushshara dandaanno.
2. Qoqqowu Sejjote Minna Komishiine lallawano ikko wodho jeefisiisate hasiissanno biddissubba fushshitara dandiitanno.

71. Lallawu Loosu Aana Hosanno Yanna

Kuni lallawi Badheessa 12/2015 M.D hanafe kaajjinoha ikkanno.

Hawaasa, Badheessa 12/2015 M.D

Desta Ledamo

Sidaamu Dagoomu Qoqqowi Mootimma Pirezidanticha

70. ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን

1. አዋጅን ለማስፈጸም የሚያስፈልግ ደንብ የክልሉ መስተዳደር ምክር ቤት ሊያወጣ ይችላል፡፡
2. የክልሉ ማረሚያ ቤቶች ኮሚሽን አዋጁንም ሆነ ደንቡን ለማስፈፀም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ሊያወጣ ይችላል፡፡

71. አዋጁ የሚጸናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከመጋቢት ፲፪ ቀን ፳፻፲፭ ዓ.ም ጀምሮ የጸና ይሆናል፡፡

ሀዋሳ፣ መጋቢት ፲፪ ቀን ፳፻፲፭ ዓ.ም

ደስታ ሌዳሞ

የሲዳማ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት ርዕሰ መስተዳድር